

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 26.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felolós szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/4 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt
egyes számonként **2 krajcár**

Az előfizetési díj az eddiginek fele:

7 frt helyett 7 korona félsévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

Farsangi tájkép.

Budapest, január 5.

(v.) Ez az éj a hangos jókedv éjszakája. Zord jogarát ma teszi le a szőrscuhás remete, akinek *Bójt* a neve s akinek uralma alatt a vezeklés boruja ült a lelkeken. S trónjára helykén és vidoran szokik fel egy pajkos levente, a *Farsang*, az örömk habzó serlegét tartva kezében, zenét és táncot és ezernyi bohóságot és szereimek szövdését parancsolva rá a bűnbánat ridég kötelmétől elvannadt emberiségre. Lányok s asszonyok szekrényeiben idegesen sístereg a bái ruha; a pezsgős-palackokból türelmetlenül kívánczik kifelé a korkudgú; hegedűben, klarinétben, cimbalomban ébrednek a szunynyadó táncdalok; a vigasság géniusza kibontja rózsaszínű szárnyait; mire éjfelet üt az óra, Karneval herceg ezüsthangú kacaja csendül végig az országban: „Félre gond, félre bu, harsogjon a szilaj jókedv, pohár-csengés takarjon el minden sóhajt s borten-gergelyt fulladjon bele minden szomorúság!”

Kacajára a visszhangot s parancsára az engedelmisséget hiába lesi nálunk az idén a pajzán herceg. Szomorú ország vagyunk mi nagyon. Ingyen nem mulat már a magyar. E hajdan tejjel-mézsel folyó országban egyetlen hosszú bójt az élet, a milliók élete. Min-

denütt csupa fakó gond, csupa keserves és kegyetlen törtetés, csupa kiméletlen tülekedés a mindennapi falat kenyérért.

A farsangi tájkép is, amit a trónjára lépő Karneval e földön megpillant, merő sivárság.

A háttérben ott hömpölyög lombán az obstrukció iszapos árja s előtt sok drága vetést: szerzett jogokat, jogosult reményeket, türelmetlen várakozásokat. Egy maroknyi ember, aki igazán akar akarni, csinálja ezt az országos galibát. A többi mind tompa lélekkel nézi, egyre nézi s nézni fogja holnap is, holnapután is a pusztulást. Nézi a kormány, nézi a többség, nézi a kisebbség derékhada, nézik a törvényhatóságok, nézi a közvélemény, nézi a nemzet. Nézik benuit lélekkel, magától kisorvadt az akarat. Ez az ország nem tud többé akarni. Még az életbe való akarat is elzibbadt benne. A harcot sem akarja, a békét sem akarja.

Valamikor, ha veszély fenyegette, belekapaszkodott egy szalmaszába s megmene-kült mindig. Most ott vesztegel előtte a gerenda, s kezét sem nyujja feleje, inkább elmerül, semhogy menekvésért dolgozzon és küzdjön. Ötvenezer állami hivatainak magába fojtja keserűségét és tűr szóttanul. Negyvenezer póttartalekos elszakad családi tűzhelye melől, télvízidején kenyérkereső nélkül hagyja el övét, meggyen, ahová vizik, és tűr szóttanul. Mezőgazdaság, ipar és kereskedelem a törvényhozástól várná a gyilkos pangásból való kibontakozást, de remélni többé nem mer, fáradtan és esüggedten törődik bele züllésébe és tűr szóttanul. Elernyedt lemondás, fásult szenvedés az egész vonalon.

A farsangi tájképnek ilyen a háttere.

Elől pedig az egyik szegletben roncsolt koponyaju holttetem fekszik. Tegnap még az országának egyik törvényhozója volt. Ma lebunkózták bosszuvágyó parasztok, mint egy veszett farkast. De nem ám az erdőben. Hanem a vidék egy nagy városának nyílt

piacán. És nem ám sötét éjszakán. Hanem déli verőfényben. Kettlen voltak a gyilkosok. Az egyik lőtt, a másik bunkózott. S ama nagy városban senki nem siettett az áldozat segítségére. Pedig hatalmas ur volt ama helyen. Gazdag ember, félelmetesen ügyes, aki évtizedeken át gyűjtötte a vagyont, alapított egy takarékpénztárt is, ennek aztán az élére állott. Az a pénzeszak trónná nőtt alatta. S ő maga kiskirálya lett vidékének. Görnyedtek előtte — pénze miatt. És gyűlölték — pénze miatt. De meg is választották törvényhozóvá — pénze miatt. És végül meggyilkolták — pénze miatt. A pénz volt az ő szomjusága, szerelme, hatalma, talán a tisztessége is. A hütelen pénz itt marad, őt magát pedig eltakarítják. Borzasztó sors így elpusztulni. Valamikor a kapzsiságot szent éhségnek mondták; a neve ez volt: *auri sacra fames*. Akkor talán áldást hozott még az arany. Ma már kárhózzattal terhes a mohón szerzett vagyon. Decs-vágyakat ébreszt, amik felperzselik a lelket; irigységeket támaszt, bosszuvágyakat kelt, ellenségeket szerez, tuskét hint az ember ujjára, amik minden lépésnél nyílt sebet szaglatnak lábába. A derűs szegénység csöndes egyensúlyát be kevesen ismerik manapság. A nincseltségnek a modern korban semmije sincs, még becsülete is alig. Maradj szegény, s beléd törli lábát a meggazdagodott roturier kemény gögje. Mert feleledt a régi kornak régi bűne: szilaj indulattal táncol a pénz mámorától ittas emberiség az aranyborju körül. De néha az aranyborju rug, s ha rug, halálos a rugása. Agyonrugta ezt a törvényhozót is, aki szétloccsant agyvelővel hever im az utca kövezetén.

Másik kuckójában a farsangi tájképnek egy kártyaasztal. Azon egy vagyont vesztett két éjszakán egy nábobfi. Nábobfi volt, mégis nyerni akart. Még, még és még! Az aranyból soha sincs elég. Akinek sokja van belőle, nem sóhajokat gyógyít s nem köny-

TÁRCA

A holló. *)

— Edgar Allan Poe. —

Fordította: Pásztor Árpád.

Egyeser borús éjfélepen lapozgatok búsan, ébren, Elmém régi tudományok csodás országába jár. Bobiskolok félálomban, amikor valami künn koppan, Koppan halkán az ajtómban s a küszöbön állva vár. Látogató lass, gondoltam, ki künn a küszöbön vár. Így lesz s ezzel vége már.

Oh bizonynyal jól emlékszem, borús december volt éppen S a haló parázs fehéren hinté árnyát szerte már. A hajnalit epedve vártam, Lenorámért fájt gyászban, Ít a búra nem találtam, könyveim kutatva bár... Lenorámért, kít így hívnak az angyalok, ugy-e bár? Itt lenn nincsen neve már.

És a fűgűny bíbor selyme, bús sűgással meglíbbenne, Sohsem érzett bajnak, jajnak rémes hálójába zár, S hogy a szívem dobogása csillapodjék, félve, várva

Hajtogattam: — Bizonyára látogató, ki künn vár... Késő vendég lehet az csak, ki künn a küszöbön vár. Igon... S ezzel vége már.

Bátorságom visszatérve, nem habozom, szólok végre: — Uram! Hőgyem! Nem haragszik és megbocsát, ugy-e bár? De hát én elbóbiskoltam, míg ön majdnem hogy titokban Áldogált künn az ajtómban... Nem hallottam... Óh be kár, Hogy nem vettem rögtön észre... Im' az ajtóm tárva vár... Künn sötétség... S vége már.

Mélyen nézve a sötétbe, álltam csodálkozva, félve, Álmodt álmodozva, milyent halandó hiába vár. De a mély csend megtörtetlen, még csak sóhajítás se rebben. Ah! de mégis a lelkemben egy szócska: Lenora! — jár. Csak ezt sűgom s visszhang szárnyán, mint kísértet visszajár... Lenora! Ah! oda már...

És az ablakot kitérom és, suhogva széles szárnyon, Méltóságos holló lendül a szobámba... Szent madár... Nem is bókol, meg sem állva, épp ajtóm fölébe szállva, Mintha néki volna szánva s Pallas szobra rája vár. Méltósága tudatában arra száll föl... Rajta vár... Rászáll... Ráül... S vége már.

A rejtelmet ez okozta? gondoltam búsan mosolygva, Látván, milyen méltóságos, komoly képet vágva vár. — Bárha tollad el van metszve, — szólok — gyáva nem lehetsz te, Éj honából útra kelve, szomorú, öreg madár. Mondd, Plutónak éjhonában mi a neved, gyászmadár? Rákárogya: — Soha már!

Rábámultam a bohóra, milyen tiszta hangon mondja, Bár csak véletlenül szólott, de válaszhoz közel jár.

*) Jól tudom, hogy merész vállalkozás volt újra lefordítani Poe Edgar vághírű kötetményét, amelyet a magyar közönség Sándor Károly kiváló fordításából ismer. De azok közül, akik az eredetit ismerik, nagyon sokan érzik és érzik nyilván a magyar műfordítás érdemes, ősz mestere is, hogy amaz első fordítás, szépségeinek gazdagsága mellett is, nem mindentűt követi nyomon az eredeti vers eszmesorát s nem adja vissza teljes mértékben az eredetinek jellegzetes hangfestését. Az én próbálkozásom látszólagos szerénytelenségét mentse ez a kettős törekvés. (p. 4.)

nyeket szarít fölőselegével, hanem kockára tesz egy rakás aranyat, hogy még nagyobb legyen az eldözsölni való fölősege. Ez a nábobfi vesztett a kockán. Nem közönséges summákat, hanem százazereket. S mikor fizetnie kellett volna, gyógyintézetbe vitték. Kísütötték róla, hogy bolond. Mert bolond az öreg nábobok szemében, aki százazereket nyerni akar, holott milliókat fog örökölni. Egy szó mint száz, a milliók várományosa vesztett s nem fizetett. Tehát: tét nélkül játszott. Mulatságnak ez elég olcsó s nem is nagyon izgalmas. A másik pedig, aki nyert, csöndesen bosszankodik, mert máskülönbben kinevetik. Az igazság pedig az, hogy nem kell sajnálni egyiküket sem. Azt sem, aki a bolondokházában vezekel léhaságáért. Azt sem, akinek a nyert elefántcsont-jetonjait nem akarják arannyá átváltani. Ugy kell mindakettőnek. Ha volt annyi nyerni-vagy veszténivalójuk, cselekedtek volna jól vele. Háromszázezerkoronányi jótétemény: belépődij a mennyországba.

Igy kezdődik a farsang. Vízkereszt ünnepe szürke horoszkópot állítunk neki. Csöndes farsang lesz ez, amelyben sok a víz, még több a kereszt, amelynek sulya alatt ez az ország görnyed.

A szavazások napja.

Budapest, január 5.

A t. Ház ma végre szavazott. Most már hivatalosan is tudjuk, ami iránt ugy se volt kétségünk, hogy a többség — többség. Három címen szavaztak névszerint: 1. Rakovszky halasztó elindítványára, hogy előbb az indemintás kellene elintézni, 2. a katonai létszám megállapításáról szóló javaslatra s végül 3. Holló Lajos (illetve Kossuth Ferenc) határozati javaslatára, melynek értelmében a Ház kimondja, hogy minden jognak forrása a nemzet. A többség mind a három esetben tömören együtt maradt. Körülbelül százhatvanan voltak a szabadelvűpartiak s ők hűségesen leszavazták. A kisebbség azonban a három szavazásnál kissé szeszélyesen változott. Az első szavazásnál tizenhét szavazatot tudott a kisebbség összehozni, pedig a névszerint való szavazást huszan kérték. A második szavazásnál már félszáz főnyi volt a kisebbség is, mert a katonai javaslatot persze a Kossuth-párt sem szavazta meg. A harmadik szavazásnál, Holló Lajos (illetve Kossuth Ferenc) határozati javaslatát ellen csak — egyetlenegy képviselő szavazott. *Okolicsányi László.* A fiatal obstruktor aláírta a határozati

javaslatot és ellene szavazott, ami kétségtelenül igen jellemző tünete az obstrukciónak. Tévédésből a határozati javaslat ellen szavazott *Derzevicsy Albert* kultuszminiszter is, ami a nyílt megállapodás után feltűnést is keltett, de a miniszter hamar kikorrigálta tévédését s ezzel minden rekriminációnak elejét vette.

Két órákor a t. Ház megkezdte az első katonai javaslat részletes tárgyalását. A címnél *Szederkényi Nándor* mindjárt folytatta az obstrukciót és a holnapi ünnep után lesznek majd követői is. Lesz obstrukció a címnél és minden egyes szakasznál. Ezt az obstrukció csoport nem is titkolja.

— Az utolsó betűig obstrukálunk! — mondta *Szederkényi.*

A mai szavazások tehát nem a darab végét, hanem csak az első felvonás végét jelentik. Pedig elég unalmas felvonás volt s a közönség már a felvonás derekán szökdösött. De a darab folyik tovább, míg csak a sugó is bele nem hal. Erre készen kell lennünk.

A szavazások előtt s a szavazások után katonai interpellációk foglalkoztatták a t. Házat. Napirend előtt *Polónyi Géza* szóba hozta a bileki katonák zendülését s a Boszniában visszatartott katonák kiserelését követelte. *Tisza István* miniszterelnök nyomban kijelentette, hogy a kívánságot már emberség szempontjából is méltányosnak ismeri el, de egyben hangsúlyozta, hogy minden könnyítések előfeltétele, hogy előbb a rend és a fegyelem helyreálljon. Ezt *Rakovszky István* is aláírta, de arra kérte a katonai kormányzatot, hogy a zendülők ügyének elbirálásánál vegyék tekintetbe az enyhítő körülményeket. *Nyírj Sándor* honvédelmi miniszter maga is helyeselte ezt az óhajt s egyben a tulzott híresztelésekkel szembe felolvasta a bileki eseményekről beérkezett hivatalos jelentést. Ez is elég szomorú dolgokról számol be, de a kőszá hírekkel szemben mégis valami megnyugtató van benne. Katonai bajról beszélt az ülés végén *Bakonji Samu* is, aki sürgős interpelláció keretében hét debreczeni katona esetét panaszolta fel, akiket szoborkoszorúzás gyanúja alatt már hónapok óta tartanak vizsgálati fogságban. A honvédelmi miniszter egyelőre csak annyit ígérhetett, hogy tájékozik a hét katona dolgaról...

A képviselőház ülése január 5-én.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órákor. —

Ferenc Dezso elnök, miután a jegyzőkönyvet hitelesítették, bejelenti a Háznak, hogy *Polónyi Géza* napirend előtt kért szót.

(A bileki zendülés.)

Polónyi Géza a már kiszolgált katonák visszatartásáról beszél, akik közül különösen nehéz azoknak a sorsa, akik Boszniában vannak, mert ezeket még új után sem bocsátották szabadon. A Boszniában lévő magyar katonaság között igen nagyok a igaztalanság, amely már jöngésben is tört ki. Féltő, hogy ennek messzemelő következményei lehetnek. Fel kell tételezni, hogy a magyar kormány lépéseket tett a közös hadügyi kormányal ez állapot szanálása érdekében és azért, hogy a Boszniában lévő magyar csapatok más csapatokkal felváltassanak. Erről fel kell világosítani a Házat és mondja meg a kormányzat azt is, milyen alapon tartják vissza még új után is a kiszolgált katonákat.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Mindenekelőtt arra a kérdésre kell válaszolnom, hogy milyen alapon tartják vissza a kiszolgált katonákat. Az alap nagyon egyszerű: az 1888. évi XVIII. törvény cikk első szakasza.

Ugron Gábor: Az csak mozgósítás esetére szól! *Gróf Tisza István*: A törvényben nincs szó mozgósításról csak „különös körülményekről”, amelyek ha megvannak, akkor az első évfolyambeli tartalék behívható vagy szolgálata visszatartható. Kérdem, nem mindenesetre különös körülmény-e az, hogy az országgyűlés egész éven át megakadályozza működésében? (Zaj a baloldalon.) Az 1888. évi XVIII. t.-o. 1. szakasza világosan jogot ad a kormánynak arra, hogy a tartalék első évfolyamát benttartassa. Azt az állítást, hogy a katonákat törvénytelenül tartják vissza, mint a törvényvel meg nem egyezőt, visszautasítom; a törvénynek igenis megfelel az, hogy a katonák benttartassanak. De, nagyon természetes, a törvény szerelmével, a kormány felelősségével s az emberi érzésekkel is meg egyezik, hogy azok a szenvedések, melyek a visszatartott katonákra hárulnak, az elkerülhetőség határain túl ne terjedjenek. Ez volt a kormány intenciója mindama kérdések elintézésénél, melyek ezzel kapcsolatban felmerültek. Minden intézkedésünk a társadalom lehető kiméltetésével történt. De viszont a monárchia és hazánk védőképességének döntő fontossága, nagy érdekeire tekintettel kellett lennünk. Emlérem, hogy intézkedésünk senkire sem súlyosabb, — kivéven a családok póttartákosokat, — mint éppen azokra a kiszolgált katonákra, akik Boszniában vannak. Ezekre nézve a helyzetet lehetőleg könnyíteni kell. Meg kell azonban jegyezni, hogy minden könnyítés előfeltétele annak kell lenni, hogy a Boszniában elhelyezett csapatoknál a rend és fegyelem kétségtelenül megtartassék, mert nem lehet könnyítéseket adni akkor, amikor sajnos szomorú rendezavarások történnék. Ismétlem, ekerüthetelen előfeltétel, hogy a rend és fegyelem teljesen helyreálljon és hogy rendezavarás többé ne történjék.

Rakovszky István: Tökéletesen egyetért a miniszterelnökkel, hogy a csapatoknál a rendet és fegyelmet leem kell tartani. De kéri a kormányt, hogy a rendkívüli körülményeket, melyek a rendezavarást okozták, vegyék figyelembe akkor, ha majd itélkeznek a rendezavarás katonák ügyében.

Nyírj Sándor honvédelmi miniszter: T. képviselő úr! (Halljuk! Halljuk!) Bizonyára e Háznak minden egyes tagja be fogja látni, hogy a véderőnek egyik alapfőtele a főtétlen engedelmesség. (Főkiáltások a szélsőbaloldalon: Törvényesség! Zaj!) Az a hadsereg, amelynél az engedelmesség megroggyant, a történelem példája szerint a vereség csirját hozja magában. (Zaj a szélsőbaloldalon. Főkiáltások: Ennek mindig a hadvezetés volt az oka.) Engedelmesség a hazának és az országnak általános érdekében felelős. Természetes tehát, hogy a hadügyi kormányra

Ember ilyet sohse látott és bizonynyal megcsodálod,
Ha egy szobron ott talárod ajtód fölött... Ugy-e bár?
E madarat, vagy más lelket, amint gunnyaszt, rád néz... Vár...
És a neve: Soha már!

De a holló újra némán ül helyén s úgy néz le én rám,
Mintha ez az egy szó volna minden, mit lelke kitar.
Meg se lebben, ül meredten, még csak egy hangja se rebben,
Mig halkán nem súgja lelkem: — Mint sok álom messze jár,
Mint barátaim elhagytak, ez is csak holnapra vár...
S szól a madár: — Soha már!

Megrendültem... Mily gyors válasz... Kérdésemre mint talál az!
Kétségtelen... Ráragadt csak... Egy szó, mit magába zár.
Gazdájáról ragadt rája, kit a sors kemény csapása
Addig hányt-vert bizonyára, míg eszébe más se jár,
S tört reménye dala vége ez az egy szó, ugy-e bár:
— Soha, soha, soha már!

S mosoly kelt bús lelkem mélyén, a hollót tovább is nézvé
S párnásszékem oda toltsam, hol szemközt ül a madár.
És lerogyva a bársonyra, álmokat szöve álomba,
Fontolgattam ábrándozva, mit akarhat, mire vár
Ez az átkos, ez a gyászos, ébentollu, bús madár
Ez egy szóval: Soha már!

Igy ültem álmokba dülve, néma esendben elmerülve
S hogy rám nézett lángszemével, égetett a tűzsugár.
S míg kelt és szállt lelkem álma, fejem lehanyatlott fájva
Párnám síma bársonyára, melyen a lámpasugár
Violaszín fénye rezgett, de amelyet... ugy-e bár?
Ó nem érint soha már.

S mintha illatossá válna a lég s titkon tömjén szállna,

Amit Seraphok himbálnak, míg lány léptük csengve jár...
... Isten küldött, ugy-e, kérdeim, hogy a feledés kelyhében
Nyugalmam add vissza nékem s mondd: — Üritsd ki végre már!
Felejtsd el holt Lenorádat s rád nyugalom, béke vár...
Rákárogyja: — Soha már!

— Jós, — hörgöm — pokol szülötte, légy bár madár, vagy ördög te,
Ha a poklok mélye küldött, avagy vihar vert be bár,
Elhagyva, de nem bántva, átokverte, zord tantámra,
Mely csak a balsora prédája... mondd meg... szólj... Habozni kár!
Van-e Gileádban talzsam?... Szólj hát, mondd, reám mi vár?...
Rákárogyja: — Soha már!

— Jós, — hörgöm — pokol szülötte, légy bár madár vagy ördög te,
Az ég, mely fölénk hajlik, vagy az Isten akar,
Mondd, lelkem bánattal telve ama távol Édenkertbe'
Lenorámra rálehetne?... Aki szent ott, ugy-e bár?
Rálehetne átolelve?... Szent és tiszta, ugy-e bár?..
Rákárogyja: — Soha már!

— Hát legyen e szóval vége, madár vagy mi! — búgom végre,
Pusztulj vissza a viharba, a pokloknek éje vár!
S hazugságod jeleképpen itt egy tollú se hagyj nékem,
Hadd magányom csöndességben... Ajtómról szállj tova már.
Tépd ki karmod a szivemből, pusztulj el, te gyászmadár.
Rákárogyja: — Soha már!

És a holló meg se rebben, ül meredten, ül meredten...
Pallas sápadt márványszobrán ajtóim fölött ülve vár.
És a szeme pillantása akárcsak egy démon álma,
És fölötte általszállva árnyat hint a fény sugar,
És a lelkem ez árnyéktól, amit vet a fény sugar,
Nem menekszik — soha már!

azon szomorú kötelesség járul, hogy mindazokat, akik ez ellen vétenek, szigorúan felelősségre vonja. Rakovszky István igen t. képviselő ur tejetelését melyet igen helyesnek, méltányolom is kell és én csak azon reményemnek adok, adhatok kifejezést, hogy a hadügyi kormányzat nem fog elzárkózni azon enyhítő körülmények elől, melyek a viszonyoknál fogva főnőállanak. (Helyeslés.) Es én ezt azért remény em, mert a hadügyi kormányzat igazságosságáról teljesen meg vagyok győződve, (Felkiáltások a baloldalon: Mi nem!) és bizonyosnak tartom, de széleség esetén kötelességemnek is tartanám gondoskodni, hogy semmiféle üldözések és felesleges szekturák ne történjenek, hanem egyszerűen a törvény szerint a kihágások megtoroltassanak.

Amugy is szándékom lévén, — mitűn a hírlapokban (Halljuk! Halljuk! jobbjelől.) külföldi tisztelettel hírek jelentek meg a bileki kihágásokra nézve, a t. Háznak ítéltelőséggel szolgálni, (Halljuk! Halljuk! jobbjelől.) Helyeslés néppártón.) bátor leszek egyszerűen azon tényeket, amelyek ott eddig előtörténtek, minden széptételezések nélkül a t. Háznak tudomására hozni. (Halljuk! Halljuk! jobbjelől.)

Mindjárt kezdetben meg kell jegyezni, hogy a hírlapokban megjelent közlemények igen nagy mértékben túloztak és kiszínelték. Sajnálattal kell azonban mindamellett a t. Háznak bejelenteni, hogy a bileki 6. hegyi dandár parancsnokságának december 29-én kelt és a közös hadügyi miniszter urhoz terjesztett jelentése szerint a szakéslehetvári 69. ezred első zászlóaljával visszatartott legénység részéről történt a kihágás. és pedig a nevezett dandárparancsnokság jelentése szerint már karácsony előtt merültek fel kőszai hírek, melyeknek forrását ugyan nem lehetett feltalálni, de melyek oda voltak szubszummálhatók, hogy az 1900-ki évolyam tehát a visszatartott legénység január 1-én zavargásokat kihágásokat akar elkövetni. Midőn azután december 24-dikén dében a védelmi táborban a 69-ki gyalogezred első tábori zászlóaljának négy embere az önkívületig lerészegedett és feltűnően lármázott, csak négy ember, a parancsnok ezt még nem találta elég indoknak arra, hogy szigorúbb rendszabályokhoz nyúljon: mert hiszen ha egy hat századból álló helyőrségben ünnepeken négy ember lerészegedik, ez rendkívüli eseménynek nem mondható. (Igaz! a baloldalon. Mozgás a szélsőba oldalon.) Mindazonáltal további kihágásoknak elejét veendő, a parancsnok elrendelte, (Halljuk! Halljuk!) hogy aznap délután a parancsnokbíródet a századparancsnokok személyesen tartásuk meg és mitűn bizonyos előjelek voltak, amelyek nem zártak ki annak lehetőségét, hogy a visszatartott legénység ezen órák fogva kihágásokat követ el, a legénység jönduatiilag, de határozott szavakkal figyelmeztetésű, miszerint nem volt ugyan elkerülhető, hogy a szolgálatban tovább is vissza ne maradjon, de hogy a hadügyi vezetőség az elszabadasgótatásukat bizonyára szem előtt fogja tartani és azt, mihelyt némileg lehet lesz, el is fogja rendelni. Ezt tehát mindnyájan gondolják meg, viselkedjék sorukat férfias türelemmel és óvakodjanak meg gondolatlan lépésektől, amelyek rájuk nézve bizonyára a legszomorúbb következményekkel járhatnak.

E megnugtató felhívásra azután 24-én és 25-én semmiféle zavargások nem történtek elő. 25-én este a második számú erődített mű 30 emberből álló helyőrsége a parancsnoktól, egy 69. ezredbeli hadnagytól engedélyt kért, hogy a karácsony ünnepeit megünnepelje és hogy három liter bort hozza-hasson. A hadnagy ezt megengedte azon feltétel alatt, hogy rendben és csendben maradnak. Az eddigi vizsgálat szerint azután a következők történtek. A legénység nem három, hanem 13 liter bort hozott (Derűltség és mozgás.) és aztán nagy lármát csapott.

Ugron Gábor: Szerenosen szám!

Nyergo László: Nem kell viceelődni, szomorú dolog az.

Nyir Sándor honvédelmi miniszter: A csendet helyreállítani a tisztnak sem sikerült. (Halljuk! Halljuk!) Hosszabb idő múlva az magától helyreállott s akkorra, sajnos, több katonára megsértette az előjárók iránt tartozó köteles tiszteletet, úgy hogy a zászlóaljparancsnokság által megjeitett vizsgálat alapján tizenhat embert kellett letartóztatni és elenük a hadbírói eljárást meg kellett indítani. A 16 ember közül azonban csak 9 ember lett 29-én a helyőrségi fogháznak átadva. A vizsgálat, sajnos, azt is kiderítette, hogy a kihágás a legénység részéről tevészervi volt. Ez az első eset.

December 27-én déli 11 óráig azonkívül a rend fenntartására kiküldött járőrség tíz embert csoportonként részérség és az utóan, valamint nyilvános helyen való lármázás miatt letartóztatott. Ez nem valami súlyos eset. Ugyancsak 27-én este egy bileki kocsmában több bileki katonára igazgató beszédek tartott, mások nagymérvű tejelem- és tiszteletellenes viselkedést tanúsítottak. Ezek közül hét ember ellen hadbírói eljárást indítottak meg. Más tizennyolc ember is jelen volt, ezek ellen valószínűleg csak jegyzelmi eljárást indítottak meg.

Ugyancsak 27-én a dandárparancsnok személyes meggyőződést akarván szerezn, vajjon O-Bileken nincs-e baj, egy kocsmában, ahol zongorást hallott, bement és az ott dörböző katonákat letartóztatta. Az összes kihágásokban 60 ember vett részt, 16 ember ellen lett a hadbírói eljárás megindítva. A dandárparancsnok jelentése szerint 27-ike óta semminemű zavargás tovább nem történt. Ez a tényállás. (Élénk helyeslés jobbjelől.)

Polónyi Géza: Tessenék hazaeresztetni a magyar embereket! (Nagy zaj jobbjelől. Felkiáltások: Ne tessék obstruálni.)

Elnök: (Csenget.) Napirend előtti felszólalás határozathozatal tárgyát nem képezvén, áttérünk a napirendre.

(A szavazások.)

Következik a névszerinti szavazás megjeitése Rakovszky István képviselő és társai halasztó természetű ellenindítványra felett.

A halasztó természetű ellenindítványt szívatvanhat szavazattal tizenhét ellenében elvetik.

Névszerinti val szavazással ötöntenk ezután az ellenindítványok felett és azokat szívatvanogy szavazattal ötvenegy ellenében elvetik, általánosságban elfogadván a katonai létszámmegállapításról szóló javaslatot.

Egyszerű felállással szavaznak ezután a többi határozati javaslat felett. A többség mindmegnyit elveti.

Elnök: Holló Lajos határozati javaslata következik.

Felkiáltások: Elfogadjuk!

Elnök: Erre husz képviselő névszerinti szavazást kért. Ezt elrendelem és az ülést szavazás előtt felfüggesztem.

Szünet után megejtik a szavazást és a Ház a határozati javaslatot 161 szavazattal 1 ellen elfogadja és így az elnök háthatározatként enunciólja hogy Magyarországon minden jognak és így a védszervezetben a vezérleti és vezényleti nyelvre vonatkozó jognak is forrása a törvényhozáásban kifejezésre jutó nemzeti akarat.

Lendl János ellenindítványát és Bartha Miklós határozati javaslatát elveti a többség.

(A részletes vita.)

A Ház átér a részletes vitára. A című felszólal Szederkényi Nándor: Szerinte a cím nem felel meg a törvénynek. Ennekelova olyan módosítást terjeszt elő, hogy már a címűl is kitessék, hogy az ujoncokat a hadsereg magyar ezredeinek szavazta meg a magyar törvényhozáás.

Mánthos Aurél előadó reflektál Szederkényi fejtegetéseire és a címnek eredeti szívegében való ellátogatását indítványozza.

A döntés csütörtökre marad.

(A debreczeni katonák ügye.)

Bakonyi Samu tegnappal elmaradt sürgős interpellációját terjeszti elő. Kérdezi, vajjon a honvédelmi miniszter tud-e róla, hogy a debreczeni 39-ik gyalogezred hét katonája ellen, a miatt, mert állítólag az ottani szabadságszobrot meg akarták volna koszoruzni, bűnvádi eljárást indítottak és hogy a terbe-tek immar harmadik hónapja vizsgálói fogszámban tartják. Hajlandó-e a honvédelmi miniszter a Házat az esetről részletesen tájékoztatni és intézkedni, hogy a hadbíróóság gyorsan bonyoltsa le az ügyet.

Nyir Sándor honvédelmi miniszter egyelőre nem ad érdemleges választ mert előbb aiaapos tájékoztat akar a dolog mibenlétéről szerezn. Arról tud, hogy két ember ellen a debreczeni ezrednél lézítés címűn vizsgálat folyik. Maguk ismerték el a lézítés bűnét. A vizsgálat folyik. Azt tudja, hogy befejezése küszöbön van. A többiekre nézve majd tájékoztatást szerez és akkor adja meg érdemben a választ. Tudatkozik az ellen, mintha a hadvezetőség politizálna. Ez nem engedhető meg. A hadvezetőség maga is tudatában van annak, hogy nem szabad politizálnia, mert az a szoldateszka uralmát segtené elő, ami veszélyeztetné magát a trónt is. Azt a kiejezésű Bakonyinak, hogy a hadvezetőség botor, a leghatározottabban visszautasítja.

Bakonyi Samu a választ még ideiglenes alakjában sem veszi tudomásul.

Ezzel az ülést délután 3 óra 10 percek végződik.

BELFÖLD

Minisztertanácskozás. A képviselőház mai ülése alatt a kormány tagjai a honvédelmi miniszter szobájában tanácskozást tartottak. A tanácskozás után gróf Tisza István miniszterelnök Polónyi Gézával, majd Kossuth Ferencel érkeztek. Ebből a többszörös konferenciából né-melyek szenzációt akartak kimagyarázni. Holott az ülést lefolyása megadta a magyarázatát az egészenek. A Kossuth-párt részéről ugyanis kérdést intéztek a kormányhoz, hogyan lehetne a bileki katonák sorsán enyhíteni. Ezt a kérdést előzőleg köztölték a kormánnyal s a kormány tagjai megbeszéltek az állásfoglalásukat s aztán megállapodásukat tudtára adták az ellenzék bizalmi embereinek. Egyike volt tehát ez azoknak a nemhivatalos érintkezéseknek, amelyek szokásosak a parlamentekben mindenütt, valahányszor az ellenzék olyan kérdést készöl intézni a kormányhoz, amelyben kívánatos a rögtönös állásfoglalás, de nem kívánatos — a kérdés fontosságánál fogva — a rögtönzött állásfoglalás. Szó-

kásban volt az ilyen megbeszélés nálunk is mindenkör és rendes körülmények között soha, senkinek sem jutott eszébe, feltűnő vagy pláne szenzációs dolgot látni benne.

Uj főispánok. Marosvásárhelyről táviratozzák, hogy a város és Marostordavármegye uj főispánját, gróf László Istvánt ma délelőtt itakíták be hivatalába. Előbb a vármegyeoház, majd a városháza disztermében folyt le az ünnepies közgyűlés. A megyénél Farkas alispán és Fülep Albert, a városnál pedig dr. Bernády György polgármester és dr. Kabdebó Ferenc üdvözölték a főispánt, ki mindkét helyen tartalmas beköszöntőjével a legjobb benyomást keltette. Délben 600 terítékű díszebédet adott a főispán, melyen előbb gróf László István 6 felségére, továbbá Farkas alispán a kormányra, dr. Bernády György gróf László Istvánra mondottak pohárköszöntőt. Ebéd előtt az uj főispán 27 küldöttség tisztegesét fogadta.

Sárosvármegye uj főispánját, báró Ghillány Imrét január 12-én itakítják be ünnepiesen hivatalába. E tárgyban a vármegyei törvényhatóság rendkívüli közgyűlést tartott s az ünnepies részleteit megállapítván, a meg szükségesnek látszó intézkedések megtételére Piller Kálmán elnöklete alatt végrehajtó-bizottságot küldött ki. Az uj főispánhoz január 11-iken tiztagu küldöttség megy birtokára, Ficsre, s annak kíséretében vonul be a vármegye székvárosába, Eperjesre.

A népoktatási törvények végrehajtása. A tanfelügyelők számára a népoktatási törvények végrehajtása tárgyában a közköztatásügyi miniszteriumban uj utasítás készült. Berzevitz Albert valás-és közköztatásügyi miniszter azokat a tanfelügyelőket, akik az első ízben szétküldött tervezetet tanulmányozták, e hó 27-ére a miniszter elnöklete alatt tartandó értekezletre egybehívta.

Biharvármegye a kormányelnöknel. A miniszterelnöki palotában ma délelőtt tisztegette gróf Tisza István miniszterelnöknel az a száztags küldöttség, amely Biharvármegye üdvözletét hozta el neki. Délután félötör gyűlekeztek a Vadászkiirt-szállóban és onnan vonultak föl Budára. A miniszterelnök a palota magyteremben fogadta a küldöttséget, amelynek nevében Miskolczy Ferenc alispán üdvözölte őt formás beszéddel és átnyújtotta neki Biharvármegye üdvözölő leiratát. A felirat biztosítja a miniszterelnököt Biharvármegye oadaadó támogatásáról, annál is inkább, mivel őt a vármegyéhez a legszorosabban és legbensőbb szálak fűzik, és ő mindig részt követel magának a vármegye közügyeinek intézéséből. Gróf Tisza István azzal a régi közmondással kezdte választát, hogy senki sem prófétá a maga hazájában.

Ő, ugymond, talán ellentétbe jön ezzel a közmondással, de mégis egy vágy él benne: az, hogy saját hazájában, a saját pátriájában legyen, nem prófétá, hanem legyen ismerve úgy, mint az igaz embernek becsülésére, baráti érzelmeire méltó férfiú. És amikor az élet küzdelmei kell vinnia, sokszor olyanok között, akik nem ismerik és nem ismerhetik, akkor erőt ad neki annak tudata, hogy azoknak igaz becsülésére s árnithat, akik régóta ismerik őt és működését. Büszkesége volt mindig az az életben és az ma is, hogy éppen Biharvármegyének egészséges társadalmában sikerült megkönie a kölcsönös megbecsülés és barátság olyan szálat, amelyek, hiszi, ki fogják állani az élet minden megpróbáltatását. Bátoritva és erőt ad neki ez a tudat az élet küzdelmei között és egész megnvugvással számít arra, hogy ez az erőforrás nem lesz bezarva előtte jövőben sem. Még egyszer köszöni a küldöttségnek, hogy bizalmával felkereste őt, és kéri őket, tartsák meg őt jövőre is igaz baráti értekmükben.

A küldöttség lelkesen öljenzett, gróf Tisza István miniszterelnök kezét fogott a deputáció tagjaival s hosszasan elbeszélgetett velük. Este 9 órakor a Vadászkiirtben lakoma volt, amelyen gróf Tisza István is megjelent.

Szászszoros tévedések. A főispánok jövedelmi belálasára vonatkozó hírünköz a félhivatalos Magyar Nemelet azt a megjegyzést fűzi, hogy a mutaközó egymillió korona eltérés a javadalmak bevallásai és a kongrua-bizottság számításai közt nem onnét származik, mintha a főispánok vagy káptalanok valamit elhallgatni akartak volna. E külbözet osakis onnan ered, hogy a javadalmak oly kiadásokat számítottak föl, amelyek a kongrua-hozzájárulási arányra nézve kiadott utasítás és irányelvek alapján nem képezhetik megállapítás tárgyát.

Bessámoló. Mátészalkáról táviratozzák, hogy Jékely Zsigmond függetenségi képviselő ma tartotta

PFANHAUSER-féle

Perfect-separatorok.
Perfect tejgazdasági
Berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL
BUDAPEST, V. ker., Báthory-utca 9. szám.

beszámolóbeszédét. A választóközönség bizalmat szavazott képviselőjének.

Csatlakozás Apponyiékhoz. Mint a *Politikai Értelődő* jeleint, Nosz Gyula országgyűlési képviselő, aki a szabadevüparti kotelékből már régebben ki lépett most a nemzeti d szsidensekhez csauakozott.

KÜLFÖLD

Birodalmi szövetség a szociáldemokrácia ellen. Milyen turesa, ha valaki hosszú és mély álomból ébredve fel, hirtelen a megváltozott valósággal áll szemben. A legkülönbéle arefintorgatásokkal jelzi, hogy nem érti a történetet és végre olyan elhatározások érlelődnek meg benne, melyek általános habóható fakasztanak. Az ilyen embert juttatják eszünkbe azok az urak, akik Németországban *birodalmi szövetséget* alakítanak a szocializmus leküzdésére. Még pedig milyen egyszerű módszerrel! A belépő tagok mindössze egy márká évi illetéket fizetnek. De megengedik azt is, hogy a gazdagok többet fizessenek, sőt hogy nagyon sokat fizessenek. A szétküldött körlevélben pedig celjokul a munkásosztály felvilágosítását ütik ki. Hadd tudja meg, ugymond a körlevél, hogy a szociáldemokrácia nem az ő érdekét szolgálja, hanem csak a politikai hatalom megszerzésére törekszik, hogy ennek segítségével lehetővé tegye forradalmi és nemzetközi végcéljainak megvalósítását... Ah, milyen új szempont! Vagy akad-e még valaki ez urakon kívül, ki a szociáldemokráciát forradalmi és internacionális célokkal valóldja?... Valóban senki. Most, hogy a világ meg fogja tudni a vörös párt titkos aspirációit, kétségtelen, hogy egy-kettőre végezni fog vele. Milyen boldogok, akik nyitott szemmel így tudnak aludni!

A francia kulturharu. Marseille harcias püspöke: *Andrieu*. kinek fizetését csak nemrégén vonták meg kiváló magatartásáért, újra beszéltet magáról. Az újév napját ugyanis arra használta fel, hogy elmondja lelkeséseinek, mennyire gyűlöli a köztársaságot. Kikelt a kongregációk üdöztetése ellen, melyet szerinte a világi papság elnyomása fog nyomon követni. A válasz eszméjét erőszakkal meg akarják semmisíteni és mi lesz Franciaországból, ha elválasztják az üdvözítőitől és egyháztól? Akkor olyan nép lesz, melynek nincs istene vagyis olyan nép, mely nem ismer el tekintélyt, mely az anarchia posványában fetreng, míg egy bizonyos esemény, melytől fél, de melynek bekövetkezését maga siettetni, kényszeríteni fogja, hogy leljét a leggyalázatosabb szolgaság igájába hajtsa. Olyan elenségekkel szemben, kik a változhoz hasonló valóási és erkölcsi jóvót készítetnek számunkra elő, csak egyetlen magatartás jogosult, tudniillik az elentállás, és arra kéri az Isten, hogy adjon neki erőt erre az elentállásra és hogy a szemükbe vágassa: idáig és ne tovább! Így szónokolt a békének és szeretetnek ez az apostola és szinte osuda lesz, ha az istentelen köztársaságnak inába nem száll ezután a bátorsága és vissza nem hívja az életére törő, jámbor kongregációkat.

A keletázsiai bonyodalom.

Budapest, január 5.

A keletázsiai bonyodalom mindinkább veszt rejtelmességéből és mindinkább olyan hatást tesz, mint mikor valami őszinte, nyílt arat polgárral vén, kitanult és furfangos komédiás áll szemben. Ez őszinte, nyílt arat fel Japán és a komédiás Oroszország. Japán minden szava csupa határozottság, csupa lélek, Oroszország minden felelete csupa kerülgetés, csupa himezés és hőmozás. Japán azt mondja: vagy — vagy! Ha Oroszország békét akar, akkor teljesítse követelését, mely nem egyéb, mint annak a kötelezettségnek elvállalása, hogy kölcsönösen respektálják Kína és Korea területi integritását, továbbá hogy ama kereskedelmi jogokat, melyeket Kínában és Koreában szerződéseik alapján biztosítottak maguknak, se az egyik, se a másik fél ne osorítsa. Ez a japán hang. Ellenben Oroszország nem mond se igent, se nemet. Hol halgatásba burkolózik, hol pedig olyan feleletet ad, melyen még a furfangos nyelvhez szokott diplomácia sem tud eligazodni. Csak hogy Oroszországon is bebizonosodjék az igazság, hogy a komédia csak két-három órán át érdeklí a nézőket. Azután megújnak. A diszleket papír volta mind kellemetlenül ölik a publikum szemébe és az intrikus maszkja mögött észreveszi a nyárspolgárt. Oroszország magatartása is teljesen elvesztette érdekességét. A világá röpitett táviratok álarca mögül nagyon is kilátszik az orosz szándék. Már a lakus előtt is nyilvánvalóvá kezd lenni, hogy Oroszország mindenáron halasztást akar. De ezt oly módon akarja megkapni, hogy lényegében

ne teljesítse Japán kívánságait, mert ez keletázsiai presztízsnének elvesztését jelentené. Csak hogy Oroszország kifelejt valamit számításából és ez a japán nép hangulata, melyet a végteteleg feligazt és elkiserít ez a csalafintaság. Már is elért annyit, hogy Japánban csak a kormány nem nyilatkozott határozottan a háboru mellett, ellenben a parlament, a nép, az öregek tanácsa, az egész közvélemény és a harci vágától.

Nagyon különös eredményei lehetnek annak, ha a józan, hideg ész a a lángoló szív, a tüzes lélek néznek egymással farkasszemet. Az ész csak észszel szemben győzhet, ellenben ha érzésekkel kerül ellentétbe, könnyen lesz tehetetlenné, mint a filozófia, mely feligaztott, vérszomjas katonákat akar logikai következtetésekkel és formulákkal lecsendesíteni. Oroszország egyelőre elszámolásra törekszik, Japán pedig leszámolásra. Oroszországon a hivatalos politika ügye a keletázsiai bonyodalom, Japánban pedig a nép ügye. Oroszországon a hideg akták játsszák a tárgyalásokban a legnagyobb szerepet, Japánban pedig a nép felzaklatott indulatai és a felhevült népfantázia biztatják a kormányt gyorsabb és erőlyesebb eljárásra.

De még ész-okok is a háborus hangulatot erősítik Japánban. Mert a mikadó népe jól tudja, hogy a jelen pillanatban határozottan előnyben van és jól tudja, hogy még a legrosszabb esetben is legfeljebb terjeszkedési politikáját kockáztatja, míg Oroszország nemcsak keletázsiai aspirációiról kénytelen lemondani vereség esetén, hanem a világ valamennyi részében elveszti mai felelmes nimbuszát.

Es hogy valóban Oroszországnak van több veszíteni és így agódnia valója, azt meggyőzően bizonyítják a ma érkezett táviratok is, melyek nagyobbra az oroszok tékes intencióit akarják dokumentálni. Így *Peterdrről* érkezett jelentés szerint tegnap Miklós cár elnökölésével koronatanács volt, melyen az utolsó japán jegyzékre adott végérvényes szöveget alapították meg, még pedig úgy, hogy megadták a koofiktus békes elintézésének lehetőségét. Ez diplomáciai nyelv. Ellenben a *Tokióból* jött távirat annál világosabb és határozottabb. Ez azt mondja, hogy Oroszországnak január hó 2-ikán oda-érkezett jegyzéke nem *kielégítő*. Annál kevésbé lehet az, mert ugyanakkor, mikor az említett jegyzék hatását konstatálják japán részről, konstatálják azt is, hogy *Vladivosztokba* éjjel-nappal orosz csapatok érkeznek. Amit természetesen a japán kormány sem vár télenül, hanem bebivta a tartalék egy részét, sőt elhatározta, hogy legközelebb meg fog szállani — vagy talán már meg is szállt — két dél-koreai kikötőt: *Mazsufőt* és *Fuzant*, ami nem jelent kevesebbet, mint hogy Bizokába fogja venni Korea egész déli részét.

Ez megint határozott terv és tett, amire Oroszország, eddigi kétszínű eljárásához hiven, újra olyan feleletet ad, ami jelenthet meguygvaszt, de jelenthet megortást is. Ugy francia, mint *petervári* jelentések után azt mondja ugyanis, hogy a béke érdekében kész Japánnak Korea déli részét átengedni, de csak azzal a feltétellel, ha viszont Észak-Korea az ő hatalmi szférájába kerül ahol a *Jálu* és *Guđu* folyók völgye stratégiai alapot szolgálhat neki.

Ami a speciálisan francia- és angolországi híreket illeti, ezek nem mondanak semmi jelentőset. Csak azt lehet belőlük konstatálni, hogy mind a két hatalom még mindig nagy nyugtalansággal kíséri figyelemmel az eseményeket és roppant szeretné az ügy békés elintézését. Az utóbbi bizonyítja az a *párisi* távirat, mely szerint ugy az orosz nagykövet, mint *Dolcassé* külügyminiszter szabadságra ment, ami francia feltogas szerint azt jelenli, hogy egyelőre nem keil a béke megzavarásától tartani. Egy londoni jelentés viszont azzal igyekszik megnyugtató hatást kelteni, hogy *Eduárd* király minden befolyását fölhasználja a cárnál, hogy a háboru veszedelmét elhárítsa. De ez a megnyugvás csak akkor szállana meg a lelkeket, ha Japánból érkeznek olyan hir, mely a nép harci kedvének lobadását jelentené, de ellenkezőleg minden jel arra vall, hogy a japán kormány csak a legnagyobb erélylyel sikerül a közlétek heves megnyilatkozásait visszavisszafajítani és a felzaklatott indulatokat megfékezni.

London, január 5.

A koreai ügyvivő kijelentette a Reuter-ügynökség egyik képviselőjével szemben, hogy van oka annak a feltevésére, hogy a Korea, Nagy-Britannia, az Egyesült-Államok, Oroszország és Japán között való tárgyalás *Vicsu* és *Jongango* megnyitására vonatkozólag *kedvező eredményre* vezet. Rövid idő múlva elhatározzák a kérdéses kikötők megnyitását. Nem hiszik, hogy háboru kerül a sor Oroszország és Japán között, hanem a jelen tárgyalásokkal kielégítő eredményt fognak elérni.

HIREK

A legkellemesebb izgalom.

Két igazi ur leült egymással kártyázni. Az egyik nyert, a másik veszített. Aki veszített: az egy délvideki ősmert nábobnak a fia. Őrült nagy összeget veszített: háromszáz-ezer koronát! Sokan vannak, akik meg, menének rá esküdni, hogy ennyi pénz tán a világon nincs. Pedig a nábob-gavallér azt az összeget két éjszaka csakugyan elveszítette és ebből az elsőnap veszteséget: 180.000 koronát a szerencés nyerőnek ki is fizette. A második szerénssz számlájára került 120.000 koronát azonban már nem volt képes hamarjában előteremteni a a családjához fordult. A család haditanácsa azonban beszűntette a tüzelést; békét akar, de csak ötven percentre. A nyertes gavallér ezt az ajánlatot nem fogadja el. Vagy mindent, vagy semmit. A hágai békepontok szerint ilyen esetben választott bíróság dönt. Itt is erre bízták a döntést. Innon is, onnan is két-két kifogástalan gavallér és elnökül egy ötödik. A vesztes gavallér azonban ezenközben elvonult Purkersdorfbá, az idegbe-tegek szanatóriumába. A választott bíróság tehát össze se ühethet.

Ez az eset. Magánügy. Tehát mi ez ideig nem is szelleztettük. Most azonban már, hogy az egész sajtó tele van vele, mi is hozzászólunk ezen a helyen, mert találunk benne valamit, amihez köze van a nyilvánosságának a közmorál és szocializmus jelenségeinek szempontjából.

Ilyen összegekben nem szabad kártyázni!

Vagy nem veszíthet el valaki háromszáz-ezer koronát, mert nincs neki, akkor — ezt tudva — becselenség neki leülni a kártyasztalhoz. Csunya, kapzsi, martalóc-jellemvadás, amely a meglevő semmire sokat, mindent akar kaparintani; vagy, ha ezt nem teheti, legalább lehetőleg ép bírral szeretne menekülni a zsákmányra leselkedő portyázásból. Ő maga másegyképp ugys keveset kockáztat.

Vagy pedig van neki elveszteni való háromszáz-ezer koronája. Akkor is mit akar? Még többet a háromszáz-ezerhez. Másik háromszáz-ezeret, milliót! Kital? Attól a kedves felebarátjától, aki vele szemben ül, akinek talán nincs is anyja. Vagy talán elayeretni vele a sajátját, de aztán megint visszanyerni tőle az egészet, vagy legalább a felét. Ez a cél. Es ezt a célt megszentesi az — izgalom.

Ahá: az izgalom. Es a kerítő... Nemtelen, alacsony indulat. Micsoda ehhez képest a Schopenhauer teóriája a szerelem metafizikájáról, amely azt mondja: csak azért szeretünk, hogy a fajunkat fenntartsuk. Csak azért kártyázunk, hogy az izgalom fajtalan érzését éjjelről-éjjelre tengessük enerált tagjainkban. Mert ne tessék azt hinni, hogy az elegáns kártya-nyugalom angol spleenje valami örök jégpáncél egy kihalt égitesten. Oh nem. Ez csak hamu a kráter torkában, mely alatt lappangó vulkán forró tüzlájája kavargog. Néha ki is tör. Egy affér, egy-egy lovagias ügy. Családi tanács. Főbepuffantás...

Szóval: az izgalom, az izgalom! Es a vég és a kezdet. Es a cél és az eszköz. Es a vágy és a valóság. Es a minden. Es az egyetlen.

De hát, tisztelt felebarátaim, a harminkét- vagy hánylevélű bibliában, nem lehetne-nemesebb, kedvesebb, magasztosabb izgalomban teljes kedvtelést találni a milliomas kártyakapacitások részére? Hogy is ne lehetne! Ime nem is kell nagy fejtorés hozzája. Például:

Ha van elveszteni való 300.000 koronám, elmegyek Budapest szerkesiőváros statisztikai hivatalába. Ott Körösi ur nagyon előzékenyen kikutatja nekem a rubrikákból, hogy körülbelül hány ezer ruhátlan gyerek cafatot így télviz idején rongyokban, meztlenül, a főváros érzéketlen kőten-

gerének sikárai között. Annyi és annyi ezer. De kik ezek? Ezeket mind fel kell kajtatni, össze kell gyűjteni. Micsoda gyönyörre az az izgalomnak, mikor a sok ezer toprongyos éhez-fázó gyerek végre mind együtt van és posztóruhát, cipőt és meleg levést kap az én háromszázezer koronám!

Azt is megtehetné ugyanez a tiszteletreméltó gentleman, amikor izalmakat keres, hogy annak a gondolatnak adja oda magát, vajjon — uram isten — hány olyan ember van Budapesten, aki az örület szélén áll már ma amiatt, hogy 25 nap múlva, február elsején nem tudja kifizetni a házbért. Na, most én ezeknek szerzek egy kevéske meglepetést. A rengeteg számú koronáimmal betömöm az éhes háziurak minora-tusának a torkát. Roppant boldog vagyok. Kérvényeket táncolok örömbenben! Ne nektek, éhező háziurak, befutottam nektek, akik azt hívnék, hogy partájakot nem tudnak pontosan fizetni, már előre kéjelegtetek a kinyakban. Mikor aztán lassankint rálépek, hogy az én korogóim a tizedrész házbérhasadék betömésére sem elegendő. Ekkor jön az újabb izgalom! Kikeresem hát legalább azokat, akik csak 100 forint lakbért fizetnek évenként — ha tudnak. Ezeknek akarok örömet szerezni. Ez lesz a legnemesebb, legszentebb, legtisztább lelki gyönyörűség, mert a legszentesebb néposztálynak nyujtok váratlan ajándékul egyszerű lakásokonként 25 forintot. Micsoda boldogság napugrárt röptem be ezzel a homályos, nyirkos lakások sokgyerekes vityillóiba!...

Ez aztán az izgalom! Nem a féltári kártyamulóság. Ez felel három hónap lelki szeszációnál. Három hónapig — legalább is addig — síruak örömkönyveket odalent a pincelakásokban és áldják a gavallért és feljárnak a kezét eskőiknek mindazok, akiket, ha ő nincs, kidobott volna télvíz idején a kegyetlen és izalmatlan házbérnégyes démona. Hat ennyi örömkönyv nem ér fel egy éjszaka fogcsikorgató rejtett nyugalommal!

Meghetnék az izgalom létrájának fokozatán tovább is. Hagyjuk abba. Csak perspektívát akartunk nyitni ezzel a néhány példával, hogy mi mindenféle izgalom-terület kínálkozik azok számára, akik az esztendő egy-két napján félreteszik a kártyát és amit azon elveszítenek vagy nyerni akarnának: odaáldozzák az igazi jótékonyt és az igazi izgalom oltására! — Akik elég lóháki vagy gazdagok, hogy olyan nagy stílusban kártyázzanak: azok egy-egy napra magukba szállhatnak és megmondhatnák, hogy ha már izgalom kell a léleknek, hát van szebb, nemesebb, ideálisabb izgalom is a kártyajáték-adta nyugodt örömgésnél.

És aki ezt megmondja közülök, az lassankint arra is rátér, hogy sohase veszít, hanem mindig nyer. És ha még veszítene is, sohase fog Purkersdorfta menekülni, hogy fizetési kötelezettségeit egy örülségit bizonyítványal kiegyenlítsse. Sőt ha még idejutna is, kigyógyulna az örülség csekély hibájából, mert legalább is tizezrek hálaadó és könyörgő imádsága csudát tenne vele: megmentené és visszakönyörögné az életnek, amelynek amugy agyis elveszett.

Ez az igazi izgalom!...

(1—2)

Budapest, január 5.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** December 31-ikén elfelcsiztetés nyit a Budapesti Naplora. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A spanyol király Bécsben.** A párisi *Figaro* megerősíti azt a hírt, hogy XIII. Alfonzo spanyol király a nyáron Bécsbe jön *Ferenc József* király látogatására. A spanyol királyt a négy, *Mária Krisztina* királyné kíséri el Bécsbe, aki előtti királyunk legutóbbi látogatása alkalmával hangszulozta, hogy szivesen venné a fia látogatását. XIII. Alfonzo bécsi látogatása után Párisba utazik. *Villa-Urrutia* bécsi spanyol nagykövet

most Párisban jár a látogatás előkészítése végett s mikor onnan visszatér Bécsbe, hivatalosan is bejelenti *Ferenc Józsefnek* uralkodója látogatását.

— **Olmadományozás.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király helyei *Rickl G. Gula* miniszteri osztálytanácsosnak a *miniszteri tanácsosi* címet adományozta.

— **Montignoso grófnő nem tér vissza.** Utóbbi időben gyakorta járta be a sajtót a hír, hogy a szász trónörökös kibékült elvált feleségével, *Montignoso* grófnővel. A mende-mondát a *Dresden Journal* tegnapi számában hivatalosan cáfolja. E szerint nem igaz, hogy a szász trónörökös elvált feleségével a karácsonyünnep alkalmából levelet váltott, valamint az sem, hogy a király *Montignoso* grófnőtől gratulációt kapott, amely igen kellemesen érintette. — Igaz ellenben, hogy a *válás által teremtett helyzet teljesen változatlan*, ami kizárja, hogy a trónörökös és elvált felesége bármely formában direkte érintkezzenek egymással. A király azonban elrendelte, hogy január elsejétől kezdve negyedévenként a grófnő hivatalos jelentést kapjon gyermek kei hogyteléről és fejlődéséről és pedig jogi tanácsosa közvetítésével, *Montignoso* grófnő néhány hét óta Angliában, Ventnoubin (*Wigh* szigetén) tartózkodik teljes visszavonultságban. Itt egy kis házat bérelt egy idősbb házaspár: mr. és mrs. *Bacon* szomszédságában, akikhez régebbi barát-ig fűzi. A derek pár meghatározott szeretettel veszi körül a szerencsétlen asszonyt, aki Ventnoubin minden szívet megnyert magának. Aki őt házában látja, gyrmekének és a trónörökös arcképei között, vagy a tengerparton találkozik vele, amint leánykaja kis kosijait kíséri, el se tudja hinni a sok szenzációs históriát, amelyet Drezdából való szökésekor róla a fáma terjesztett. Egyedüli reménye, amely fenntartja, az, hogy még viszonthatja egykor gyermekeit.

— **Bubics püspök pástorlevele.** Mély tüzű hazafisszálgal párosult erős választás érzés nyilatkozik *Bubics* Zsigmond kassai püspök legújabb pástorlevelében is amelyet az új év alkalmából intézett híveikhez. Isenfélélemlre, mértékletességre, telebarátainak szerelére és jótékonyására buzdít mindenkint: arra a jóékonyságra, amelyet nem divából, hanem igaz szeretből kell gyakorolni. Aztán szól az ősz egyházfejedelem ama kötelességeiről, amelyeket a király és a haza iránt tartozunk, miközben érint, bár inkább borkotan a parlament obstrukciót, illetve, hogy a szenevölgyek gondozatlansága szolgásgözből vezet. Nem akar, ugymond, olyan ténre lépni, melytől isten szolgálatainak óvakodnia kell, nem is akar oly dolgok fejtegetésébe bocsátkozni, am másokra tartozik. De mint hazáának korban megörögedett hű fia és törvényhozója inti híveit hazaszeretetre és királyhűségre, a történelemmel bizonyítja hogy a magyar embernek mindig legszebb erényei közé tartozott királyra iránti hűsége.

— **A hét Salamon.** Hét testvért vittek ma be a lencházba. A legidősebb tizennégyéves, a legújabb egyéves. Apjuk, az öreg Salamon Már már rég Amerikába utazott, itthagya feleségét és gyermekeit. A szegény asszony egy ideig eltengődött a nagy családdal, valamint keresett rájuk, valamint koldult nekik, de egy nettel ezelőtt gondolt egyet és elutazott. A házmeztérnek adott egy pár krajcárt, hogy két napig abból tartsa el a gyerekeket, mert két nap múlva visszatér; addig Egerbe megy rokonaihoz, hogy azoktól támogatást nyerjen. A házmeztér maig várt, már a magából adott a hét kicsinek, de minthogy az édesanya nem jött vissza Egerből, sőt miut kislit, oda sem ment, bevitte a Salamonokat az állami gyermekmenhelybe. Most az állam táplálja és gondozza a hét gyermeket, mert heten vannak, igazán heten, mindannyian virulók és egészségesek.

— **Loubet a pápánál.** A francia kormány újra tárgyalásokat folytat a Vatikánal, hogy Loubet a nőkö római utja alkalmával a pápát is meglátogathassa. Uglátszik, hogy az orleansi szíznék küszöbön álló boldoggá avatása azt a reményt ébresztette a francia kormányban, hogy ezáltal nem fog ellentétlásra találni. A közvetítéssel az orleansi püspököt bizta meg, aki hoinap Franciaország vatikáni nagykövétével együtt jelen lesz a *Jeanne d'Arc* boldoggá avatásának ünnepélyén. A püspököt már fogadta is a pápa és vatikáni hírek szerint a pápa fogadni fogja Loubet elnököt, még pedig abból a feltevésebből indulva ki, hogy Loubet nem uralkodó, hanem csak az állam első hivatalnok és így látogatása nem ellenkezik a Vatikán politikájával.

— **Egyházi zene.** A belvárosi főplébánia-templomban hoinap, Vízkereszt napján délelőtt 10 órakor zenes nagymise lesz. *Zigler* Viktor C-dur miséjét adják elő.

— **Tűzvédelmi kongresszus.** Budapesten 1904. augusztus 17—20. napian tűzvédelmi kongresszust tartanak, melynek rendező-bizottsága gróf *Széchenyi* Viktor elnöke alatt január 17-én délelőtt 10 órakor tartja alakuló közgyűlést az új városban.

— **A berlini operaház bezárása.** *Vilmos* császár rendeletebből tudvalegőleg becsukták a berlini operaházat és addig nem tartanak benne előadásokat, amíg kellő gondoskodás nem történik a színház személyzetének életbiztonságáról. Berlinben ez a rendelkezés nagy feltűnést okozott, de egyáltalán mindenki megnyugvással fogadta. Még tegnap délután négy órakor senki sem tudott a császári rendeletről és a pénztárnál a szokásos módon adogatták el a jegyeket. Este aztán sokan mentek az operaházba és csak odérve értesültek a színház bezárásáról. *Hülssen* főintendáns egy nála meg e nt újsáírónak elmondta, hogy már hosszabb ideje tarthatatlannak tartották a királyi operaház mai állapotát és a császári loyert éppen tűzbiztonsági okokból átálakitották. A nézőtér megfelelő a tűzbiztonsági mui követelményeinek, de a színpadon aggasztó állapotok urakodnak, különösen az előzők leenygetik katasztrófával az operaház személyzetét. Az intendáns ismételtlen utalt arra, hogy az operaháznak egészen új épületet kell emelni, mert a most elrendelt átálakítással csak ideig-óráig szoríthatnak bajokon. *Vilmos* császár mondta a szakemberekből összeállított értekezleten, amely az operaház bezárását megelőzte: — Inkább milliókat áldozunk, semhogy emberélet veszélyeztessék.

— **Az új gótha! almanach.** Az újszendei könyvpiacnak egyik érdekes darabja a minden évben ez időben megjelenő gótha! almanach. Az új kiadás természetesen eg feltűnteti minazokat a változásokat, amelyek az e mult év óta beállottak. Az elbunyit XIII-ik Leo pápa helyét X-ik Pius a voit velencei érsek foglalja el; ugyszintén az Obrenovicshá helyébe a kar-györgyevicos léptek. A szerb királyságnak az új a ma-onak két lejezetet szentel. A alatt a jelenleg uralkodó Karagyörgyevicos-császádnak, B. alatt a multibarra kodott Obrenovicsháznak. Karagyörgyevicos Pétert ismeretős adatok között szárazon jelzi, hogy királyválasztatot 1903 unius hó 15-én az Obrenovicsház hírtasa után Sándor király és Draga királyné elbunyitának évszáma mellett ott áll, hogy megöletett. Az Obrenovicsház élj tagaként csak *Nalaha* királyné van megnevezve és ut zárjelek közt fel van tüntetve, hogy 1902. április 12-én kiépet a görög-keleti választásokból és áttért a katoikus vallásra. A diplomáciai kar tagjai között már megemlítettnek az új magyar miniszterek sőt mi több már a legu abb állam a Panama köztársaság vezéremberei is bentfoglaltának ez a manachban Utítás az amannachban, hogy benne van a hágal választott törvényeszek tagjainak te es névsora. Bővebben foglalkozik még a könyv török és kínai viszonyokkal. Az új könyv díszes képeket is tartalmaz és eek közül fel-említjük *A papa, György* szász király, *Péter* szerb király és az ötödösör is urja megválasztott *Dioc* mexikói enök képét. Érdekes képe még az almanachnak a *Kaen-Hélervary* voit ban és miniszterelnöké, akinek ismertetésénél egy kis hiba csuszott a különben rendkívüli figyelemmel szerkesztett könyvbe, amenniben kamarasi méltósága előbb említették, mint titkos tanácsossága holott ez utóbbi a nagyobb rang. Először szerepelnek az új almanachban a borkonyi *Uchritz Amadé* grófi család, továbbá a báró *Gagern* család és több osztrák nemes. A lelette érdekes könyv igen tetszős alakban jelent meg.

— **Tiszti orvosi képesítések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a mult év decemberében Budapesten tartott tiszti orvosi vizsgálatokon a következők képesítettek: *I. alás* Dezső Budapest, *Baltazár* Géza Pozsony *Berger* Gyula Budapest, *Berkovics* Emil Budapest, *Czukur* Lajos Nagykaroly, *Deutsch* Leidor Nyitraivánka, *Erdőgh* Ferenc Kecskemét, *Fary* Béla Hódmezővásárhely, *Fenyvesy* Béla Budapest, *Fodor* Aladár Nagykanizsa, *Friedländer* Pál Hódmezővásárhely, *Fuchs* Zsigmond Budapest *Hammer* Dezső Budapest, *Hartl* Alajos Budapest, *Janus* Rezső Pozsony, *Kircz* Zoltán Budapest, *Kohn* Pinkus Verebőv, *Lendvai* Vilmos Kecskemét *Leszlauer* Lipót Győr, *Longauer* Lajos Apatin *Maár* Mihály Budapest, *Miksz* Miklós Budapest, *Neumann* Lipót Jászbereny, *Popovics* Miklós Nagyvárad, *Springer* Sándor Győr-siget, *Stein* Lipót Székes-ehérvar, *taozi* Szabó G. öző Kecskemét, *Szilágyi* József Ezojva, *Szűcs* Sándor Hódmezővásárhely, *Szatkovszky* Antal Kottorbaoh, *Sedcs* Bertalan Tiszafüred, *Truskovszky* Gyula Szeps, *Wiesinger* Frigyes Budapest. A *kolozsvári* országos bizottság előtt: *Androvich* Sándor Hand ova, *Berger* Manó Koneza, *Demeter* György Kolozsvár *Erdődy* Endre Nagysármás, *Katócz* Oktáv Nagytorak, *Láng* Péter Szatmár, *Löv* József Zenta-szajó és *Zahon* János Besztercebánya.

— **A Zenta nem megy Künába.** A *Reichswehr* megcátolja azt a hírt, hogy a Zenta nevű hadihajót Künába vezényelték. Egyelőre nincs rá szükség, hogy hadihajót küldjenek Künába, s ha szükségesség válnék a dolog, akkor is az ausztrálai vizeken lévő *Erzsebet* cirkálóhajót fogják odavezényelni. A Zenta Póában van s egyelőre ott is marad.

— **Börtönre ítélt bírodalomgyűlési képviselő.** *Seyboth* Leonhard bírodalomgyűlési szabadevűpárti képviselőt váltóbnámítás miatt egy évi és három hónapi börtönre és polgári jogának elvesztésére ítélték. Az ítélet, amely még nem jogerős nagy feltűnést okozott Berlin politikai köreibben, már azért is, mert hasonló eset már rége fordult elő.

— **Farsang.** Mit tegyen holnapról kezdve a mulatás évadjával a magyar? Kezdi-e meg a dinom-dánomot ragyogó termekben, szikrázó csillárok fényáradatában, a cigány tüzös csárdái, a katonabanda trombitától harsogó keringősi és polkái mellett, — vagy kezdje meg mindjárt a hamvazó szerdát holnap s táltassa fel a bőjti öledeleket jóelőre? Tavaly sem volt már olyan gondtalanság ebben az országban, hogy hangos vígsággal, virágos jókedvvel köszöntöttük volna Karnevál herceg ur beérkezését, de akkoriban nem ütött még olyan erős tanyát nálunk a sivárság a közviszonyokban. Szegénység, az akkor is volt, bajok akkor is mutakoztak a láthatáron, de a reménység rzsás fátyla eltakarta a jövőből azt, ami most már mögöttünk lepleztem valóság. A rengeteg hosszú obstrukciós esztendő azóta megteremtette a maga kietlen eredményeit s hogy most átfordult az újébe, a vig farsangi herceg heroldjainak a kürt-rivalgása nem tudja elnyomni az elégedetlenség, a zugolódás morajlását, a kétségbeesés jajsavát. Lesz azért mulatás az idén is, nem lehet azt elvonni a gyantulán, önfeléd fiataliságtól. De az öregek jókedvébe belevág valami szomorító tilalom. A bor nem olyan édes, mint régen, sőt képek villannak meg a mámor ködgomolyásában. Bennartott öreg bakák, bileki zendülés, negyvenezert tartalékos családi nyomorúsága, exlexos adók felhalmozódása és közeli behajtása... ne folytassuk. Azért holnap farsang kezdődik. Bufeletjűl, aki érti a feledés művészetét, vesse bele magát a mulatozás árájába!...

— **Mr. Drapert.** Londonban érdemes léfrült ünnepekkel a minap. Mr. Drapert ez a férfi, aki a magyaroknak is tett szolgálatokat. A millenniumi kiállítás idején Budapesten tartott távirók kongresszusán ő volt az angolok küldöttje s egyike azoknak, kik legtöbb barátot szereztek Magyarországnak. Az *Eastern Telegraph Co.* a világ legnagyobb táviró-vállalatának, amelynek kábeljei Nagy-Britániát Indiával, Kínával, Ausztráliával s egész Afrikával összekötik. Mr. Drapert harmincöt évig volt nagymunkásságu utkára s azonkívül utkára volt több más táviró-társaságnak, amely az *Eastern Telegraph Co.*-val szoros összeköttetésben voltak. Hosszú, eredménydus működése után most odahagyta állását. A nagybecsülés jeléül, amelyben a társulat részesítette, ez alkalommal bankettet rendeztek e társulatok igazgatói s tisztviselői kara. A lakomán, amelyen Lord *Tweeddale* elnököt, sok szép emléktárggyal ajándékozták meg Mr. Drapertet.

— **Veres Pálné szobra.** Veres Pálné-szobor-alapja javára a Sándor-utcai régi országházban esztendőnkön, e hó 7-ikén délután 6 órakor tanácsal egybekötött tea-estélyt rendeznek. Belépő díj 2 korona.

— **Ünnepontás.** Ma folyt le *Marosvásárhelyen* hagyományos díszszal a főispáni instaláció. Az ünnepség azonban nem eszelt meg zavaró momentum nélkül. A községi pótdóktartásokért egész rapergette a dobót a város hajduja. Meggútközéssel jelent nekünk ezt a diszharmoniat Marosvásárhelyről, ahol azokat is bántotta az ünnepontás, akik az adóvégrehajló ténykedésben nem voltak érdekelve.

— **A műgyetemi pályázatok.** A királyi József-műgyetemen az 1902/903. tanévben kitűzött két nagy pályadíj sorsa 10 ót a minap törént meg a döntés. E szerint a mechanika köréből kitűzött pályadíjat *Róna Arrád és Bartók Ede* IV. éves gépészmérnökök, a műépítészeti szakkörből kiirt pályadíjat *Novák Imre* IV. éves építész nyerték el.

— **Pályadíj Don Quixote legjobb aróképerés.** Spanyolországban, tudvalevőleg, megünneplik ötszázéves fordulóját annak, hogy *Cervantes* az ó híres s a világhírolalom közkincsévé vált *Don Quixote de la Mancha* című könyvét megírta. Egy *madridi* újság, a *Bianco y Negro* ebből az alkalomból *nemzetközi pályázatot* ir ki, melyben felhívja az összes nemzetek művészeit, hogy rajzolják meg *Don Quixote* képét úgy, mint ahogy azt *Cervantes* könyvében magának elképzelte. A legjobb rajtot vagy szobrot ötezer pezeta díjjal jutalmazzák. A beküldött művek reprodukcióját a pályadíjjal kitűző újság a szerzők megnevezése nélkül, közöni fogja s a közönség magától az uségúhoz fűzőt szelvények után, a fűzőt szavazni, hogy melyik rajz, vagy szobormű érdemi meg legjobban a kitűzőt díjjal. A pályaművek beküldési határideje 1904. október 1. A képek pontos mértéke 45 × 80; a szoborművek egy méternél magasabbak nem lehetnek.

— **Megtámadott jegyző.** A tordamegyei *Lupsa* községben nemrég egybanulag választották meg *Bihary Zoltán* jegyzővé. A lakosok felbujtatva a jegyző ellen, összeváltak iródája előtt és kövekkel dobálták az épületet. Az offebányai csendőrsőrsöt megerősítették, nehogy a zavargások ismétlődjenek.

— **A Magyar Orvosok és Gyógyászok Szövetségének Otthona** ma este hat órakor üest tartott az Orvosgyógyászati Szentkirályi-utcai helyiségében. *Dr. Koranyi Frigyes* elnök megnyitotta szavai után *dr. Buday Emil* ismerette az otthon hívását, majd bizottságot választott a gyűlés az aapszabályok kidolgozására.

— **A császári oszászár 5 felsége.** „Pompás perszifilázrt egy intervier Jacques *Lebudyrol*, az ösmert miliomios cukorgyárosról, aki tudvalevőleg a Szahara oszászárának tette meg magát, a tudósítás ekként szól:

Ó szegzaharaiabb felsége különös szigorúságot tanusit a sajtóval szemben. Az etikett teljes figyelembevételével tegnap (újév napján) a következő levelet irtam a császárnak:

Sire!

Bátor vagyok esedezni Felsőgedhez, kegyeskedjék számomra audienciát engedélyezni. Felsőgednek legálázatosabb szolgálja stb.

A oszászár azt üzenete vissza, hogy szuverének nem szoktak interjuvokat engedélyezni. Erre az udvartartás egy emberét megkértem, irányítaná ő felsége figyelmet arra a körülményre, hogy a *Daily Telegraph* new-yorki tudósítója éppen két nap előtt interjuvotta meg Rooseveit urat, az Egyesült Államok elnökét. A oszászár azt válaszolta, hogy nem hasonlítja magát össze Roosevelttel Loubetval és egyéb köztársasági elnökökkel, akiknek se koronájuk, se trónjuk nincsen. Bátor voltam erre ugyanezen köztvető személyiség által ő felsége elé ezt a legalázatosabb feleletemet terjeszteni, hogy Henry des Houx kollégám néhány nap előtt meginterjuvotta X. Pius pápa ő szentségét. A boldogult *Lowitz* ur, a *Times* párisi tudósítója annak idején számos koronás lőt interjuvot meg, többek között a török szultánt is és *Stedd*, az angol újságíró nemrégiben a cárnál járt audiencián. Erre ezt a feleletet kaptam, hogy mindazok igen gonosz példák, amelyet ő felsége nem akar se követni, se arra fölbátorítani. Voilà! Személyiségek ő legszaharaiabb felsége környezetéből arról biztosítottak, hogy egyáltalában nem csudálkoznak a oszászár szigorúságán a sajtóval szemben. Ezek az urak valóban konstálják, hogy I. Jakab minden kérdésükre többnyire kurta szóval felel, — például:

— Igen!

— Nem!

— Tegye!

— Ne tegye!

Sziveszter estéjén a császárra a szálloda vendég-lőjébe jlt, ahol a marokkói szultán egy képviselőjével együttvacorázott. Az asztalt bitoros takaró borította és a vendégek leje fölött virágkorona lebegett. Hosszabb idő óta először esett meg, hogy a oszászár vendégelőben ékeztet, mert különben termében szokott asztalhoz ülni. A császárné se szokott nyilvánosan megjelenni. A császárra a bort nem issza és csak vizet iszik. Etel dolgában nem válogatós, de esa idő hágyománnyaihoz híven, szereti a cukorsüteményeket.

— **Lázongó huszárók.** A bileki katonai zendülésnek kisebb méretben párja esett meg Debreczenben. Az ott állomásozó második honvédszázarend visszatartott öreg katonái már napok óta zugolódnak, de nyílt lázadásba nem törtek ki egészen tegnapig. Tegnap azután a zugolódó katonák közül többen kilétek a sorból és kijelentették, hogy nem szolgálnak tovább. Az ezred parancsnoksága a lázongók közül *nyolcat* letartóztatott és megindította a vizsgálatot a mozgalom kezdőinek kiderítésére.

— **A plébános ellen. Nyitároló irják:** Az assakürthi plébánia 25 híve a nagyszombati érseki helyenknl kérvényt nyujtott be, hogy *Schurmann József* plébánosuk ellen a jegyelmít indítsák meg. Az a panaszk a plébános ellen, hogy a félkilométernyire fekvő falvakba sem gyóntatni, sem temetni nem ment, ha kocsi nem küldötték érte. Végül a fölött panaszkodnak, hogy a gyónási titkokat elárulja és hogy auguszto óta nem a templomban, hanem a féreess kis-csabbi kápolnában tartja a miséket, ünnepnaponkon éjjeli misét nem tart.

— **Éltető elmebeteg.** Özvegy *Bittay János* né születt *Deák Katalin* gazdasszonyt tegnap Koozsvárról a fővárosba hozták, hogy itt egy elmebetegítő intézetben helyezték el. Az elmebeteg asszony hozzá tartozóitól megsököt s azóta nyoma veszett.

— **Az elbocsátott alkalmazott bosszúja.** A *temesvári-józsefgyári*si helipiacon *Markó József* kereskedelmi alkalmazott háromszor rálött volt főnökére, *Lojtarovics Mikálya* ra, mert őt elbocsátotta. Lövéséi nem találtak. A merénylőt elfogták.

— **Torzszülött.** *Maros-Ludásról* irják: *Berkessán* Teofil felesége egy leánygyermeknek adott életet, kinek feje a szarvasmarhához volt hasonló, előrealó nagy fülei voltak, homlokán pedig szarvhoz hasonló dudorodás. Ezenkívül két foga volt, kezei pedig ujak nélkül, könyökig hasonlóak a hasított körmű álatok lábához. A torzszülött két napig élt és meg is keresztelek *Mária* névre.

— **Mulatás.** A *Protestáns-bál* január 16-án lesz a Royalban. Megnávásra való jelentkezéseket dr. Szendics Zoltán (Osokonai-utca 8.) fogad el. — A *Könyvnyomdászok Szakköre* 16-ikan a katolikus körben táncestét rendez.

— **Szegény gyermekek fölruházása.** Ma délután 5 órakor az izraeli a bitközésg sip-utcai helyiségben 300 szegény gyermeket ruháztak föl jószívú urleányok. A szegény gyermekek ezután a meleg téruhára mellett cukrot, könyvet, babát és játékszereket is kaptak.

— **Szédelgő főkonzul** A *Koburg-Gothai* uralkodó herceg székvárosában a napokban azt a nem esekély felfedezést tették, hogy az ottani amerikai főkonzul: Mr. Oliver J. D. Hughes nem egyéb, mint a legkiválóbb szédelgők és szélhámosok egyike. Ez a felfedezés persze a legnagyobb szenzációit kellette az uralkodó herceg székvárosában *Koburgban*, mert a főkonzul ur ott a legelőbbskel szerepet játszott. Sohasem hiányzott az udvari ünnepegekről s maga is lukullusi lakomákat rendezett, melyeken a legelőbbskel hercegi vendégek vettek részt. Mr. Hughes mellett a diplomaciai fogadásonál rendszeren tizenhat rendjel díszítotte, de ki gondolta volna, hogy ezek a rendjelek nem illettek meg és szédelgő módon jutott hozzájuk. Így a vaskereszt-rendet, melyet a német császár büszkén visel a mellén s melyet a német hadibátorság jutalmazására alapítottak, egy Amerikában járt német harcostól vásárolta meg, aki résztvett az 1870—71-iki hadjáratban. A szélhámos főkonzul, hogy nagy kiadásait olgözze, erősen sarcolta a kereskedőket azzal a fenyegetéssel, hogy lehetlenné teszi őket az amerikai piacon. Böven csinált adósságokat is a nélkül, hogy hittelezői hozzáférhetek volna. A főkonzul tudniillik az exterritorialitás jogát élvezte, úgy hogy végrehajtó nem tehetne be lábát a lakására, hogy ott, mint más közönséges halandó alpersznél, foglalást eszközölhessen. Egyik *Koburgi* újságban nemrégiben meg is jelent egy *Intés*, melyben óva figyelmeztetik a német kereskedő-világot, hogy ne hitelezzenek olyan embereknek, akik az exterritorialitást élvezik. A főkonzul neve, gyöngédségi okokból, nem volt ugyan nyíltan megnevezve, de azért mindenki tudja *Koburgban*, hogy ez az *Intés Hughesra* vonatkozik. Épp ily nyilvános dolog volt, hogy *Hughes* főkonzul — rendjelekkel kereskedik. Ő maga nyíltan eldicsekedett vele, hogy mindentele rendjelt meg tud szerezni vagyonos emberek számára. A főkonzul mint világi és don Juan is nagy szerepet játszott. Ismeretes volt róla, hogy nemcsak a művészetnek, hanem a művésznőknek is nagy barátja s hogy a konzulátuson gyakran rendezett pezsgős lakomákat, melyeken a szinpad csilagai vettek részt. A főkonzul urat most az egész vonalon leplezték, ami persze nagy botránynyal jár. Ezek után nem lesz érdektelen a leplezett szédelgő életrajzi adatait itt röviden felsorolni. Oliver David John Hughes egy angol hajón született a *buenos ayresi* kikötőben. Iskoláit Angolországban, *Harrowban* végezte, 1870-ben *Heidelbergben* élt, de annálk, hogy itt csak be is iratkozott volna az egyetemre, — felvette a bölcsész-tudori címet a neve elébe. 1870—1871-ben a német hadvezetőségnek ajánlotta fel szolgálatait, mely mint orvost a *manheimi* tábori kórházban alkalmazta. Innét Amerikába tért vissza, ahol vasuti szolgálatba állt, később az *Island College Hospitalban* orvosnak képezte ki magát, de 1898-ban elűtötték az orvosi gyakorlatól — erklestelen életmódja miatt. Orvosi pályája közben meg is nősült s felesége volt az, aki egy előkelő barátnője befolyásával megszerezte neki a konzuli állást. Kineveztek *Sonnenbergre*, de ez a csöndes német városka nem felelt meg „ambiciójának” s áthelyeztette magát *Koburgba*, ahol most szélhámos pályafutása dístelen véget ért.

— **Gottfried Béla** Budapesten. A *Fiumében* elfogott *Gottfried Béla* rovtott multa pincért, asi azt vallotta, hogy ő követte el a merényletet a József-köruton *Boda István* levélhordó ellen, te hozták Budapestre. Itt szembesítették a merénylet áldozatával, *Boda* levélhordóval, aki sehoggy sem ismert rá mint merénylőjére. *Gottfried* azután a kereszkérdésekre bevallotta hogy nem ő a merénylő s csak azért vállalta magára a merényletet, hogy hírnévre tegyen szerte. *Gottfried* az ügyesség börtönébe szállították.

— **Beiratások a műgyetemen.** A műgyetemen a beiratások az idei tanév második fe ére január 7-ikéig tartanak. Ez időn túl csak rektori engedéllyel lehet beiratkozni.

— **Különös merénylet.** *Erszdefelvádn* különös merénylet történt az éjszaka. A Baross-utca 3. számú háza, amely *Imre József* tulajdonja, három ismeretlen ember betört. *Imre József* letöltötték, megverték s megkötötték, azután rávetették magukat *Imrénre* s erklestelen merényletet követtek el ellene. Végül összeszukt minden butort és 8 korona 60 fillért elloptak. *Imrén*é, akit a gaz merénylet súlyos beteggé tett, az *István-kórházba* vitték.

— **Dinamóépkezelők tanfolyama.** A budapesti állami felsőpariskolában e hó 21-ikétől március 11-ikéig tart a dinamóépkezelők tanfolyama. A tanudj 16 korona.

— **Borzasztó robbanás.** *Londonból* táviratozzák: A *cornwalli Hayleben* levő *National-Explosive-Worksban* robbanás volt a nitrogicerin osztályban. Négy ember szörnyethalt és többen megsebesültek. Az egész vidéket iekete füst borítja, mely a telobbant dinamitól és corditól ered. Hayle körül három mérföldnyire majdnem minden ablaktábla betört. Még *Penzanceben*, mely nyolc mérföldnyire van *Hayletől*, is nyolc ablak öszszetört.

— **A chicogói katasztrófa után.** A nagy rémületre ott túl a tengeren, az *Iroquois* színház városában az újabb katasztrófák megelőzésére a polgármester a színházaknál kezdte meg a rendelkezéseket. Tizenkilenc ilyen veszedelmes tűzfészkét talált a városi adminisztráció, tizenkilenc olyan színházat, amelyben nem tartották be a szükséges óvintézkedéseket. Azután tovább folyt a szemle s ma azt adja hírül egy chicogói távirat, hogy valami négyezer nyílvános helyiséget zártak be egyelőre, amíg az építési törvények megfelelően megindított vizsgálatokat be nem fejezik. Micsoda rettenetes esemény lehetett az a színházegés, hogy egyszerre ilyen lelkiismeretes lett tőle a chicogói adminisztráció!

Egy éjjel érkezett telefonjelentés szerint a chicogói tüzkatasztrófa alkalmából a bécsi rendőrfőnökség szigorúan meghagyta a rendőrkapitányságoknak, hogy a tűzrendészeti szabályokat a legpontosabban ellenőrizték. Ezentúl semmiféle helyiségben, sem színházban sem egyéb mulatóhelyen nem fognak megengedni eladásokat, ha a rendezőség több jegyet adott ki, mint amennyit szabad lett volna.

A *creyldi* városi színházban — mint onnan jelentik — a rendőség azt a módját találta ki a színházba járó közönség megnyugtatásának s egyúttal a kioktatásra is, hogy e héten az esti előadások közben be fogja mutatni a tüzoltárszerek működését veszedelem esetén s próbára ki fogja üríteni a nézőteret, hogy lássa a publikum, milyen könnyűszerrel s minő rövid idő alatt juthat a szabadba, ha nincs tolongás.

— **Halálozás.** *Chabada* József, *Körmöcbánya* volt országgyűlési képviselője és volt polgármestere, mint *Aranyos-Márdáról* jelenik meg *Körmöcbányán* meghalt. Az elhunyt hatvanöt évet élt. *Amon* Ede kormánypartii képviselő halála után 1900-ban választotta meg *Körmöcbánya* város képviselőjévé. De már a következő évben nem vállalt mandátumot. Hamen *Lukács* László pénzügyminiszter javára visszalépett. Az elhunyt nagy pártfogója volt minden emberbaráti intézménynek.

Lichtenstern Miksa máv. Jellenőr e hó 4-én 72 éves korában meghalt. Temetése esztőlőkön délután lesz az *Irgalmasok* kórháza halottasházából.

Kner Karola nevelőnő. *Kner* ezredes leánya meghalt a *marosvásárhelyi* kórházban.

Vasárnap délelőtt kísérték *Temesvártól* örök nyugalomra a város legérdemesebb és legtekintélyesebb polgárának egyikét, *Weisz* Hermant *Weisz* Juliának, a *Budapesti* *Táblalt* szerkesztőjének és *Vida* Félixnek, a *Neues Kleines Journal* szerkesztőjének édesatyját. A temetésen a többi közt megjelentek: dr. *Telbisz* Károly polgármester, *Steiner* Ferenc országgyűlési képviselő, *Bundl* Rezső főkapitány, a Kereskedelmi és Iparkamara tagjai, a *Lloyd-társaság* és számos jótékonyági egyesület küldöttsége. Az elhunyt családjaéhoz számos részvételtávirat érkezett. Részvételtet fejeztek ki: aróf *Apponyi* Albert, báró *Nyáry* Sándor és *Kornfeld* Zsigmond irodalmi tagok, *Lánczy* Leó és dr. *Földes* Béla tanár stb.

Brown B. Ferenc göbgyírási plébános pénteken veszenéves korában meghalt.

Eszkéről táviratozzák: *Hausemann* Adolf schaumberg-lippe udvari kamarai tanácsos, a *Schaumburg-Lippe* herceg-féle uradalomnak számos éven át volt igazgatója, Verőczen elhunyt. *Hausemann* verőczeni megyei virilista és a *Ferenc József-rend* lovagja volt.

— **Az állami tanügyi személyzet pótléka.** Az állami elemi népiskolai tanítók, tanítóknak, állami kisdudonóknak és a tanfelügyelői személyzet fizetéspótlékára vonatkozó utalványrendeleteket a vallás- és közoktatásügyi minisztérium népoktatási ügyosztálya már elkészítette. Pótlékok nyert 2305 állami tanító, tanítóknak egyenként — szolgálati éveik arányában — 2, 3 és 40 koronát, 437 állami kisdudonóknak egyenként 1—200 koronát az eddig élvezett személyi pótlékok beszámításával. Keresszámban 4000 utalványrendelet készült, amelyeknek tisztázása és számvetései ellátása megfeszített munka mellett is még 10—14 napot igénybe fog venni.

— **Házasság.** *Aigner* Dénes bálványosi körjegyző eljegyezte *Kustos* Hermin kisasszonyt, özvegy *Kustos* Elekné leányát Ósabitrenden.

Gang Adolf fővárosi papkereskedő eljegyezte *Dukess* Gizike kisasszonyt, Léván.

— **Öngyilkossági kísérlet a vonaton.** *Esztérgomból* táviratozzák: *Párkány-Nánán* ma reggel a *Pozsony*ból érkező személyvonat harmadosztályában egy 60—65 évesnek látszó úri embert találtak átvágott torokkal. A pályaorvos beszámította az esztérgomi kórházba, életbenmaradásához nincs remény. Kiletét nem lehetett megtudni, mert semmitőlre írás nincs nála. Az illetőnél pénz nem találtak, sem pedig olyan eszközt, melylyel a szörnyű vágást maga tette volna. Este 8 órakor kissé magához tért, beszélni akart, de nem tudott. Az orvosok azt hiszik, hogy ha életben marad, holnap kihallgatható lesz.

— **Új napközi otthon.** A VII. kerületben ma délelőtt ismét új napközi otthon nyílt meg a *Wesselényi-utcai* isko a pinchehelyiségében. Az új otthonban 200 gyermek fog ebédelni kapni. A megnyitón ünnepe jelen volt *Márkus* József főpolgármester és *Halmos* polgármester is, akiket *Ehrlich* G. Gusztáv üdvözölt.

— **Tisztújítás két orvosegyesületben.** A budapesti *Józsefvárosi Orvostársaság* a napokban tartotta tisztújító közgyűlést. Elnök lett: *Kélli* Károly, alelnök: *Surkányi* Emil. — A *Lipótvárosi Orvostársaság* szintén most tartotta tisztújítását. Elnök lett: *almási Batogh* Thamer, alelnök: *Neumann* Adolf és *Engel* Gusztáv, titkár: *Kemény* Gyula.

— **Nyomdász-sztrájk Szekesfehérvárott.** Mint levelezőnk táviratozza, *Szekesfehérvárott* ma az összes nyomdáknak sztrájkolna a munkások. A nyomdatulajdonosok maguk dolgoznak, hogy az újságok megjelenhessenek. A békéltető-bizottság *Ree* István főkapitány elnökléte alatt megindította a békéltárgyalásokat, de eredmény nélkül, mert a főnökök sem a békéltetést, sem a kilencórás munkaidőt nem fogadják el. A sztrájkvezetők még a nyomdászinasokat is *Budapestre* küldték, hogy a lapok megjejenését megakadályozzák.

— **Egy főorvos öngyilkossága.** *Dévaról* táviratozzák: *Virányi* István hátszeg-járási főorvos ma agyonölte magát. Levelet nem hagyott hátra és öngyilkosságának oka, mint mondják, családi viszály.

— **Adóbehajtás osondőrökkel.** A *temes-kubini* járásban, — mint egy léhivatalos *temesvári* távirat jelenti szocialista igazgatások következtében sokhelyütt megtagadták az adófizetést. Az igazlom olyan méréket öltött, hogy a közigazgatási hatóság kénytelen volt a csendőség szaporítása iránt intézkedni. *Dubovácson* és *Gájon* új osondóri állomásokat szerveztek. *Bavanytse* községben két század gyalogságot szállásoltak el.

— **Egyetli cselédhelyezés.** A *Márta-egyesület* cselédhelyező irodája (*Ferenciek-tere* 4.) telefont rendezett be a közönség kényelmére. Az egyetli cselédektől nem ves közvetítési díjat.

— **Öngyilkos joghallgató.** *Bakos* Dezső joghallgató *Bakos* János miniszteri osztálytanácsos fia ma délután szüleinek a *Döbrentei-tér* 8-ik szám alatt lévő lakásán agyonölte magát. A 19 éves fiatalember déiben még együtt ebédelt szüleivel. Ebédután bement a szobájába, ahol egy hatlövétű revolverrel szíven lötte magát. Mire hozzátartozók a lövés zajára biesiettek hozzá, a szerencsétlen fiatalember kiszenvedett. Semmitéle írást vagy levelet nem hagyott hátra, amiből halála okára lehetne következtetni. Barátai azt hiszik, hogy a fiatal *Bakos* amerikai párba j áldozata, mert az utóbbi időkben többször emlegette, hogy nemcsakára meg fog halni. A rendőség ilyen körülmények között megindította a vizsgálatot az öngyilkosság ügyében. Az öngyilkos holttestét kivitték a törvényszéki orvostani intézet boncterembe.

(x) *Stomatin* a legjobb száj- és fogápoló szer.

(x) *Egger* féle mellepasztillák gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Fő- és széküldési raktár: *Nador-gyógytár*, Budapest, *Váci* körút 17.

(x) **Internacional szövetség.** Egyszeri használat után arórl és kézről a szórt észrevétlenül eltávolítja. Tégelye 6 korona. Dr. *Kovács* gyógytárban, Budapest, *Gyár-utca* 17.

Meggyilkolt országgyűlési képviselő.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, január 5.

Kegyetlen gyilkosságról érkezett ma hir *Nagykikindáról*. Megdöbbentő rövidséggel azt jelentették, hogy két paraszt nyílt utcán megölte *Eremit* Pált, *Nagykikinda* országgyűlési képviselőjét. Fényes nappal történt a borzalmas gyilkosság. Hihetetlennek tűnt ez fel első hallásra és a képviselőházban, ahova ülés közben egy távirat hozta meg a hírt, első pillanatra hitelt sem akartak adni a jelentésnek. A nagykikindai polgármester azonban telefonos kérdézősködére megerősítette a hírt. Érthető igazotlansággal mondotta el az eset részleteit, amennyire ekkor már *Nagykikindán* ismeretesek voltak. A gyilkosok: *Sibrul* Mladen és fia, *György*. Perben állottak *Eremit* képviselővel s ez a per fölémészette minden vagyonukat. Anyagi romlásuk vitte rá őket a véres tette; revolverrel rálöttek képviselőjükre, mikor pedig ez el akart menekülni, bottal agyonverték.

Az áldozat tragikus sorsának vad színeit éppenséggel nem enyhíti, de az esetet magyarázza az a szerep, amelyet *Eremit* a szerb nép körében vitt. A kegyetlenség fölött való felháborodás nyomán követi a bosszu rettetés művét, a szánakozás az áldozatot és családját illeti, — mindez azonban nem hallgattatja el az igazságot: hogy *Eremit* Pál ügyvédi hivatásának gyakorlása

során ugyancsak kegyetlenül járt el a szerb ország parasztokkal. Sok ellensége volt. Ezek már régen azt beszélték, hogy *Eremit* pénzüzérkedéssel foglalkozik s a szegény emberek szorultságát kapzsi módon használja ki. Csakhamar meggazdagodott, takarékpénztári igazgató lett s a legutóbbi képviselőválasztások idején mandátumhoz is jutott. A képviselőházban csöndesen megvonult, magánérintkezésben azonban buzgón ápolta összeköttetéseit s mindenképpen azon volt, hogy a parlamentben magyarbarát politikusként tartásák. Erősebb volt azonban politikai törekvéseinek másik oldala: vezeték szerepre áhítozott a szerbség körében. Lefelé e végből radikális volt és magyarfóll. *Budapestben* szerbyelvi politikai lapot alapított, amire sok pénzt költött. Ugy beszélik, hogy az ő anyagi és erkölcsi támogatásával választották meg *Popovics* Lyubomirt is képviselővé. Ujabbán minden ambíciójával azon volt, hogy a budapesti szerb hitközség elnöki tisztségéhez jusson, ezért a mostani elnökség ellen heves támadásokat intézett.

Képviselőházi szereplése nem volt. A parlamentben való nyilvános működés, úgy látszik, nem tartozott a programjába. Egyetlenegy titkos szereplése azonban kinos hatást keltett a képviselők körében. A ciklus elején összehírdetlenségi bejelentés érkezett *Popovics* Vazul István, a *Thokólianum* igazgatója ellen. A följelentés szerint *Popovics* inkompatibilis, mert olyan magyarbarát népszerű iratot szerkeszt, amelyet a földmivélségi minisztérium is támogat azzal, hogy a szerbség körében terjeszti. Az összehírdetlenségi bejelentés mögött egy jelentéktelen ember állott. *Popovics* azonban a bizottsági tárgyaláson világosan érti-ethető célzással *Eremit* Pált jelölte meg, mint aki ezt az aknamunkát az ő magyar-politikája ellen intézi. Ugyanekkor kiméletlen kritikát mondott *Eremit*ről, politikai törekvéseiről és viselt dolgairól.

A gyilkosságról nagykikindai tudósítónk ezt jelenti:

Borzalmas gyilkosság történt ma déiben *Nagykikindán*. *Eremit* Pál országgyűlési képviselőt két szerb paraszt az utcán megölte. Ötször rálöttek a képviselőre és mikor ez be akart menekülni egy üzletbe, lerántották a bejárat léposójáról és agyonverték.

Sibrul Mladen és fia, *Sibrul* György nagykikindai szerb parasztoak a gyilkosok. Az apa és fia egy hosszú ideig elhúzódtak pürben, melyben *Eremit* Pál volt az ellenfélük, elvesztették minden ingó és ingatlan vagyonukat. *Sibrul* Mladen a parasztoznak jó ideje mondja már, hogy *Eremit* képviselő az oka az ő romlásuknak. Végső elkészesítésében elhatározta fiával együtt, hogy bosszút állanak az ügyvéden, aki vesztüket okozta. Ma dében, mikor *Eremit* kijött a nagykikindai járásbírószá épületéből, meglesték, revolverrel többször rálöttek, azután vasbottal agyonverték.

Va, amivel tizenkét óra előtt hagyta el *Eremit* a járásbírószá épületét. *Sibrul* Mladen és fia a szomszédos *Bohn*-szállót elölt várakoztak rá vasbottal és revolverrel. Amikor *Eremit* a közelükbe jött, revolverrel ötször egymásután rálöttek. Megrémülve menekült *Eremit* *Noten* Ignácnak a sarkon levő boltjába, de a két paraszt utánarohant és visszarántotta. A sikos gyalogjárón elcsuszott *Eremit* és a földre esett. Erre egészen közelről rálöttek a merénylők áldozatukra. A képviselő a bottal védekezett, de a bot eltört, mire *Sibrul* a kezében levő nehéz vasbottal agyonütötte. A járőrbelők csak akkor tudtak odaérkezni a gyilkosokhoz. Lefogták őket és átadták mindkettőt a rendőrségnek.

A meggyilkolt képviselő feleségét lehető kiméletességgel értesítették a gyászos esetről, mire a holttestét hazavitték *Eremit* lakására. A városban a parasztság körében arról is tudnak, hogy *Sibrul* bűnvádi följelentést tett *Eremit* ellen s a két első fokoz csalásért *kétféle feyházara ítélték* *Eremit*-et, a Kura azonban fölmentette. Ügyvédi praxisáról csupa olyan dolgokat mondanak, amelyek a hivatáshoz ugyancsak nem méltók. Az ellenségei szerint különösen szegény embereknek szeretett kölcsön adni, mert ezeket aztán kénye-kevede szerint kiforgathatta vagyonukból. A saját vagyonát ilyen módon harcolta össze. Sok hírlapi támadásban volt része s a sajtóperekben változó sikerrel tudta megvédeni reputációját. A *Nagykikindai Kerületi Elő Takarékpénztár* vezérigazgatója volt.

Sibrul Mladennek *Eremit*ossal való pörösködése visszanyúlhat még a nyolcvanas évekre. *Sibrul* Mladen atyját, egy jómódu gazdaembert, erősen sajnargatták a hitelezői. Az öreg szabadulni akart a

zak atásoktól és Eremitis Pállal, aki már akkor takarékpénztári igazgató volt, egy szinleges átruházási szerződést kötött, amelynek értelmében átruházta 80.000 forintot őr vagyonát Eremitisre. Eremitis évek során fizetgette az ingatlan terhelő tartozásokat mintegy 80.000 forintot. s ekkor az őr Sibrul vissza akarta szerzeni a vagyonát, de Eremitis csak a teljesített fizetések ellenében volt hajlandó visszabocsátani a vagyont az őr birtokába. Szépszerével nem tudtak megegyezni és ekkor megindult köztük a pör. A pör. felek. Feljelentették *esalás és közokirathamisítás* miatt a szegedi törvényszékkel Eremitist. Vátozó szerencsével folyt években keresztül a pör. A szegedi törvényszék *felmentette Eremitist a vád alól.* A szegedi ítélőtábla megváltoztatta a törvényszék ítéletét *s két évi fegyházra ítélte Eremitist, aki a Kuria elé vitte a pört.* A Kuria a tábla ítéletének megváltoztatásával a törvényszék ítéletét hagyta helyben és *felmentette a csalás és okirathamisítás vádjai alól.* A fenitörpörök befejeztével polgári perre került a dolog, de a felperesnek a polgári bíróság előtt sem volt szerencséje. A szegedi törvényszék *elutasította a keresetet a tábla megítélte ugyan, de a Kuria végérvényesen elítélte a felperest a vágyontól.* Ez a pörökös Eremitisnek sok keserű órát szerzett, de még többet Sibrulnak, aki megrontótt látta benne. Eremitis később megcsinálta az őrget s hajlandó is volt valamiképpen biztosítani megbérlését. Hosszas tárgyalások után abban állapodtak meg, hogy kegydíjat fizet neki, amiből aztán Sibrul úgy ahogy meg is élt. Eremitis azt is megígérte, hogy két fiának néhány hold földet és egy házat ad. Úgy látszik, hogy ennek az ígéretnek teljesítését követelte a múlt héten Sibrul, mert akkor urya hosszas tárgyalás volt köztük és Eremitis között. Hogy minő eredményre fejezték be a tárgyalásokat s hogy ez alkalommal mi történt közöttük, azt csak a nyomozás fogja kideríteni.

A budapesti szerb kolóniában érthető izgalmat kellett a nagykövendai szenzáció. A kolónia egy tagja ezeket mondta a Eremitisről:

— Mikor Eremitis az iskolából kikerült, a kereskedői pályára lépett és a budapesti *Romeiser-féle* vaskereskedő-egység volt eleinte segéd később könnyvezető. Miután itt meg akartott négyezer forintot, elhagyta állását és Nagykövendára ment. Itt ügyvédekkel és pénzügyelőkkel foglalkozott. Gyakran voltak pörök, amelyekben minden módot megragadott, hogy ellenfelet megkárosítsa. Torontában sok elensége volt, akik nagy gyűlölettel beszélnek viselt dolgaról. Azt mondák többek közt, hogy Eremitis az adcsái ellen tartott árveréseken az árverezett dolgokat ocsó pénzért mind magához váltotta azon oimen, hogy majd visszaadja az előbbi tulajdonosoknak. Ígéretét azonban sohasem váltotta be. *Sibrul* Mladenról, az egyik gy. lkosról azt mondák, hogy boszúból követte el tettét. Sibrul ugyanis egy pörre alka mával 160 lánonyi földet Eremitisre íratá, hogy ezzel megmentsse birtokát a válástól. A pör elintáival azonban Eremitis az állította, hogy a birtokot megvette. Ez bősztette föl Eremitis ellen Sibrul és családját. A gyűlölet olyan nagy Eremitis ellen, hogy az ellenségei még azt is kétségbevonják, vajjon rendes uton jutott-e ügyvédi diplomájához.

Egy kártyanyereség története.

Budapest, január 5.

A főváros széles köreiben napok óta közszájon forog az a hír, hogy *Sacellary György* országgyűlési képviselő háromszáz ezer koronát nyert el kártyán *Dungyerszky György*től, *Dungyerszky Lázárnak*, a bácskai nábobnak fiától. Ez eset még a múlt év novemberének 4-ikén történt egy mulatság után. A Báthory-kávéház szeparájában bakkarát játszottak, nem volt más velük, mint Halász Béla megántsztviselő. *Dungyerszky*, aki csak néhány éve töltötte be nagykorúságát és saját vagyonnal nem rendelkezik, 198 000 koronát veszített (egyegy tét tíz-huszezer koronára rugott) s a játék végével nem fizette ki veszteségét. Reggel azzal váltak el a játékosok, hogy másnap folytatják a játékot, de *Dungyerszky* a mulatságba belefáradt, nem jelent meg a kiltűzött helyen. Másnap azonban ismét találkoztak és *Dungyerszky* magával vitte öcsését, *Gedeont* is, aki jóideig bátyja helyett játszott. A testvéreknek eleinte kedvezett a szerencse, úgy, hogy a 198 ezer korona kártyánadosság leszállt 30 000 koronára, de később megint *Sacellary* kereskedett felül és a veszteség felszökött 301 ezer koronára. A játék nem folyt tovább és *Sacellary* egyezkedést ajánlott, ami közjegyzőnél meg is történt, miután *Dungyerszky* Gedeon kezességét vállalt bátyjáért. Az egyezkedés érte mében, amelyen *Halász Béla* és *Bischitz* Gyula tanuskodtak, a két testvér kötelezte magát ötvenkint harmincezer koronát fizetni. Néhány nap múlva *Sacellary*

levelet kapott, hogy a család a purkersdorfi elmegyógyintézetbe küldte *Dungyerszky György*t, aki veszedelmes idegbeteg és a kártyavezetőségre nézve egy tetszőszerinü választott jury ítéletét kérték. *Sacellary* a bíróság megválasztásába belemelt s a maga részéről *Kristóffy József* és báró *Majthényi Béa* képviselőket kérte föl, míg a család *Gromon* Dezso államtitkárát és gróf *Hadik* Sándor országgyűlési képviselőt választotta. A tárgyaláson báró *Uchtritz* Zsigmond elnököt. A bíróság azonban nem hozott semmiféle határozatot, mert *Dungyerszky* Gedeon egy Purkersdorfban kelt orvosi bizonyítványt mutatott föl, amely alkoholistának és zavart elméjének nyilvánítja *Dungyerszky György*t. *Sacellary György* megbízottai az orvosi bizonyítvány felolvasása után lemondtak mandátumaikról s nem voltak hajlandók további tárgyalásba bocsájtakozni. A váratlan fordulat után *Sacellary György* ma levelet írt *Dungyerszky Gedeon*hoz, amelyben lemond a nábob fia tartozásának további követeléséről és az egész ügyet a becsület és az egyéni tisztesség terére utasítja.

Dungyerszkyék úgy adják elő az esetet, hogy *Dungyerszky György* a Fővárosi Orfeumban találkozott *Sacellary*val, ahová már ittasan ment. *Sacellary* így vitte el őt a Báthory-kávéházba, ahol a teljesen részeg fiatalember pör óra alatt 194 000 koronát veszített. Ezt is csak másnap tudta meg *Halász Béla*tól, *Sacellary* barátjától, aki egyetlen tanúja volt a hazzárdjátéknak, mert *Dungyerszky* öntudatlan állapotban került haza és harminckét órahosszat tektud az ágyban. Harmadnap este tovább folyt a játék *Halász Béla* lakásán; ott *Sacellary György* újabb százzole ezer koronát nyert s így *Dungyerszky* összesen háromszázkétezer koronával lett adós. A fiatal embert a nagy veszteséggel járt izgalom annyira megviselte, hogy el kellett szállítani a purkersdorfi gyógyintézetbe. Miután *Sacellary* azzal fenyegetőzött, hogy az őr *Dungyerszky*t értesíteni fogja fia tartozásáról és jelentést tesz annál az ulánus-ezrednél, amelyhez *Dungyerszky György* mint tartalékos hadnagy tartozik, *Dungyerszky* Gedeon a saját zsebéből feajánlott egy nagyobb összeget. *Sacellary* ebbe nem ment bele, hanem személyesen felkereste a purkersdorfi gyógyintézetben partnerét és rávette, hogy egy zsűri döntése alá vesse az ügyet. Ez meg is történt. *Dungyerszky*ék előadása szerint *Matics* Henrik ezredes, *Dungyerszky* ezrednek parancsnoka kijelentette, hogy „a feentforgó körülmények közt” *Dungyerszky* hadnagy kártyavesztősége nem tekinthető becsületbeli tartozásnak.

Sacellary György nyilatkozata.

Tudósítónk felkereste *Sacellary György* országgyűlési képviselőt, aki a maga részéről a következőkben ismerteti a kártyaaffér hiteles történetét:

Mindenekelőtt kijelentem, hogy az *Esti Ujság*ban közlötök nem teletnek meg a valóságban. Tény az, hogy november 4-én a Fővárosi Orfeum kávéházában találkoztam *Dungyerszky György*gyel és leültünk egy asztalhoz, hogy egy kicsit diszkuráljunk. *Dungyerszky* egyszerre csak felkel az asztaltól és megszólítja egy *Halász Béla* nevű közös ismerősünket és így szól hozzám:

— En ma kártyánál akarok a Gyurival és 30—40 ezer forintot akarok tőle nyerni; egyezben már játszottam vele és mondhatom, szebb játékost képzelné sem lehet.

Par pillanat múlva *Halász*szal együtt odajön hozzám és hív, hogy jöjjen kártyázni. En azt mondtam neki:

— Meg vagy bolondulva, Gyókö, mi jut eszedbe, csak nem kártyázunk most? Inkább mulassunk itt tovább.

Dungyerszky azonban addig forszírozta a dologt, míg beleegyeztem és *Halász* társaságában kocsiába ültünk. *Dungyerszky* a kocsiocsa oda kiáltott:

— Hajtson a Báthory-kávéházba!

En kérdeztem, hogy mit akar a Báthory-kávéházban, — mire ő azt felelte: — Ne bántsd, én ott ismerős vagyok, ott nyugodtan játszhatunk. — Mikor megérkeztünk a szeparéba, mielőtt még kártyázni kezdtünk volna, így szólt hozzám *Dungyerszky*:

— Gyuri, kérlek, én csak az alatt a feltétel alatt játszom, ha mi ezt *Halász Béla* előtt becsuletszavunkra megfogadjuk, hogy bármily nagy legyen is a veszteség, mi ezt november 6-án délután 5 órára készpénzben kiegyenlítjük.

En ezt a kikötést elfogadtam és erre 50 koronás vízi-vel leültünk ferblt játszani. *Dungyerszky* elejétől fogva maiheurell játszott és figyelmeztetésem dacára mindjobban fokozta a tété-et, úgy hogy rövid idő múlva 1000 koronára volt a vízi. *Halász* tanúságot tehet róla, hogy többször kértem *Dungyerszky*t, hogy hagyjuk abba, de ő azt felelte, hogy most már benne van, hát folytassuk. A játék vége az lett, hogy elvesztett *egyáltalán harmincezer* koronát.

Végre felállt *Dungyerszky* és akkor arra

kért engem, hogy adjam neki a szavamat, hogy holnap revancheot adok. En ezt készséggel megígértem és abban állapodtunk meg, hogy másnap 5 órakor találkozzunk *Halász Béla* lakásán. *Dungyerszky*, mielőtt távoztunk, még kölesön kért tőlem 1000 koronát és ezután elváltunk. Másnap én pontosan megjelentem a kiltűzött időben és helyen, de *Dungyerszky* nem jött el, hanem elküldte házmasterét és magához kérte *Halász* Béliát. *Halász* el is ment hozzá, onnan pedig eljött hozzám a szabadelví körbe és azt mondotta, hogy *Dungyerszky* azt izeni, hogy reggel 7 óráig mulatott és így jobb szeretne pnteken játszani.

En ebbe is beleegyeztem és pénteken 5 órakor összejöttünk *Halász* lakásán. Eleinte ismét ferbltűntük, de én előzőleg kikötöttem, hogy 500 koronánál magasabb vízbe nem játszom. Újólaj nyertem már százegevezer koronát és akkor *Dungyerszky* arra kért, hogy miután magam is láthatom, hogy a ferbliben pochné van, játszassunk inkább bakkarát. Ebbe is belementem, de kijelentem, hogy 8000 koronánál nagyobb tétet nem fogadok el. Ez a kijelentésem azonban meddő maradt, mert rövid idő után folyton 20.000 K. tett egy lapra és én, mint nyerő, kénytelen voltam ezt megengedni, hogy alkalmat adjak neki pénzének a visszaszerzésére.

A játék azután váltakozó szerencsével folyt, de egyszerre csak állandóan *Dungyerszky*nek kedvezett a szerencse. Visszanyerte nemcsak az aznap veszteségét, hanem még az elsőnap vesztesége is leapt 30.000 koronára. A kocka azonban ismét fordult és rövid idő után újból 198.000 forint volt a vesztesége.

Ekkor ajánlottam, hogy hagyjuk abba, de ő nem akarta, így hát folytatuk a játékot. Egyszerre csak belépett *Dungyerszky* Gedeon, a György öccse és egyideig nézte a játékot, majd pedig maga is tett két 200 koronás tétet készpénzben és ezt meg is nyerte. *Dungyerszky György* ekkor kérte öcsését, hogy játszasson ő helyette, talán nagyobb szerencsése lesz. Vagy háromnegyed óra hosszat játszott velem Gedeon váltakozó szerencsével és azután elment.

A vége a játéknak az lett, hogy *Dungyerszky* újabb 105 ezer koronával lett adósom. Felállottunk és erre *Dungyerszky* a következő kijelentést tette:

— Gyuri, te igazán gavallérosan viselted magad velem szemben. Sokkal több revancheot adtál, mint amennyire kötelezted magad és hogy a dolog nem úgy sült el, ahogy én szerettem volna, arról senki sem tehet. Most csak arra kérek, gyere velem a Pízenbe, ott majd elmondom az egész dolgot öcsémnek és az ügyet holnap rendezzük.

El is mentem vele, de nem találtuk ott Gedeont, hanem a Korona-kávéházban. En, *Halász* és *Dungyerszky* Gedeon kimentünk az utcára és ott így szólt hozzám Gedeon:

— Magad is belathatód, kedves barátom, hogy mi ezt az összeget egyszerre nem fizethetjük ki a nélkül, hogy atyánknak ne szólóánk. Különben erédj a Központi-kávéházba, én majd értesítelek arról, amit megbeszéltek bátyámmal.

Elmentem és alig üttem ott egy pár percig, belép egy képviselő közös barátunk, kissé illuminált állapotban és így szól:

— Gyuri, kérlek, a *Dungyerszky*-fuk azt izenik neked, ha akarok 15—20 ezer koronát, azt annyit adnak, de ha nem fogadod el, hát csinálj, amit akarsz.

En ezt az ajánlatot természetesen nem fogadtam el. Másnap *Halász Béla* közbenjárására felkeresett *Dungyerszky* Gedeon és több ajánlat után abban állapodtunk meg, hogy 60 000 koronát készpénzben azonnal kifizetnek és négy éven át, minden év november 15-ikén 60 000 koronát fognak fizetni. *Dungyerszky* Gedeon egyben kijelentette, hogy az egész tartozásért készfizetői kezességét vállal. *Dungyerszky György* is beleegyezett egyezségünkbe és megígérték, hogy három nap múlva felkeresnek az ügynek illetően való rendezése végett. Időközben azonban *Dungyerszky György* elutazott a purkersdorfi ideggyógyintézetbe és helyette felkeresett Gedeon, aki legnagyobb meglepetésemre így szólt hozzám:

— Bátyám kijelenti, hogy 6 részeg volt, amikor kártyázott és nem akar fizetni, de hogy az ügyet mégis valamiképpen rendezzük, hajlandó vagyok az egész követelésért 80.000 koronát fizetni.

Ezt az ajánlatot én kereken visszautasítottam és eltökéltem magamat arra, hogy értesítem atyunkat. Többek közbenjárása folytán erről egyelőre lemondtam és *Dungyerszky* Gedeon felhívása folytán újból visszajöttünk, ezuttal dr. *Bischitz* Gyula lakásán, és itt a tényállás elmondása után *Dungyerszky* Gedeon beismerte, hogy elvállalta a készfizetői kezességét, de végleges megállapodásra ezuttal sem jutottunk.

Ezekután utaztam el Purkersdorfbá és felkerestem *Dungyerszky György*t. Beszéltem az orvosokkal *Dungyerszky* állapotáról és ezek egyhangulag kijelentették, hogy tény az, hogy mikor idekerült kissé ideges volt, de már teljesen egész-

egés. Ezt különben maga György is hangoztatta előttem.

Mikor felszólítottam, hogy rendezze a közünk fennforgó ügyet, Dungserszky György kijelentette, hogy 6 nem ajánlhatja a rendezésnek más módját, minthogy vigyázk az egész affért zsűri elé. Ezt az ajánlatot már dr. Bischoffz íródjában is felajánlotta öccsére, és akkor is elfogadtam és most is szívesen beleegyeztem. Abban állapotunk meg, hogy 6 másnap Budapestre jön és megnevezi a maga társait, én meg az enyéimet.

Azonban napokig nem jelentkezett. En sür-gönyösben neki, mire 6 visszasürgönyözött, hogy december 30-án megnevezi bírját. Ez meg is történt és a zsűri tagjai az 6 részéről Gromon Dezső és gróf Radki Sándor, részéről Kristoffy József és báró Majthényi Béla lettek. Sorshuzás után az elnöki tisztet báró Üchtritz Zsigmond vállalta el.

Bár a zsűri formailag még nem alakult meg, mert hiányzott Dungserszky Györgynek nyilatkozata, hogy aláveti magát a zsűri határozatának — informálás végett mégis kibálgattak engem és Dungserszky Gedeont. Elmondottam a tényállást, mely csak abban különbözött a Dungserszky Gedeon által előadottakból, hogy 6 letagadta azt, hogy bátyja tartozásáért készfizetői kezességét vállalt.

A zsűri másnap újból összejött, de ekkor báró Majthényi kijelentette, hogy mintán Dungserszky Gedeon felmutatott egy orvosi bizonyítványt, mely szerint bátyja György időközönként beszámíthatatlan állapotban van és ebből kifolyólag a zsűri csak az egyik félt hallgatta ki, érdemben ítéletet úgy sem hozhatnak, tehát az így előtalanul vált tisztéről lemond. Kristoffy az említett okok miatt szintén lemondott.

Ezek után Dungserszky Gedeon újabb levélben arra kéri, hogy a lemondott urak helyett nevezek meg másokat. Ezt azonban már azért sem teszem, mert ima, nyilvánvaló lett előttem, hogy azért halasztották oly soká az ügy elintézését, hogy egy különös módon kicsikart orvosi bizonyítvány alapján szabaduljanak becsületbeli kötelezettségük alól.

Az sem igaz, hogy én a követelésről lemondottam volna, sőt a leghatározottabban ragaszkodom annak megengedéséhez és fenntartom azt úgy Dungserszky Györggyel, mint adósságáért készfizetői kezességét vállalt öccsével, Dungserszky Gedeonnal szemben.

vinni. A Nemzeti Színház kisebb színpadán a színészek hangja és beszéde még jobban érvényesült. Beregi Marcussának és Márkus Emília Liviájának itt is megvolt a hatása és a rendezés szépségei itt is kiemelkedtek, noha nem olyan pompával, mint az Opera szíjében. Szerepváltozás is volt. Lucia szerepét B. Lenkei Hedvig gyöngékedése miatt T. Vasvári Mariska hirtelen vette át és jól hozzámúlt a gondosan betanított ösztájtákhöz. A páholyok közönsége ma távolléttel tündökölt. A szerző, aki éppenséggel nem akart kedvében járni a vagyonos osztálynak: hízgel kritikának is tarthatja ezt a kis összekülvést.

**** Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete.** A Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete holnap este hét órakor tartja alakuló közgyűlést a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében. A közgyűlést megelőzőleg ma délelőtti tizenkét órakor a hazai színpadi szerzők elítjei, köztük Berceik Árpád, Hercegy Ferenc, Eányes Samu, Malonyai Dezső, dr. Váradi Antal, Bródy Sándor, Martos Ferenc, Márkus József, Bosnyák Zoltán, Ferenczy Ferenc bizalmas értekezletre gyűltek össze, melyen az előkészítő-bizottság előterjesztette az elkészült elapszabálytervezetet s amelyen az egyesület célja bővebb megbeszélés tárgyává tétetett. Husz-huszonöt nevesebb színpadi szerző volt jelen az értekezleten, aki a legnagyobb örömmel üdvözölte az egyesület létesítésének eszméjét. A legtekisebb fogadtatásra talált Hercegy Ferencnek az a bejelentése, hogy az előkészítő-bizottság által kidolgozott terv szerint a Szerzők Egyesületének egyik ikeója lesz Budapestben egy olyan új színházat létesíteni, amely kizárólag magyar szerzők darabjait fogja előadni. A színház létesítésére máris több olyan mód kínálkozik, amely reményli engedi, hogy a Magyar Irók Színháza két év alatt megkezdhesse a hazai drámaíródalom felvirágoztatására irányuló fontos munkáját. Az előterjesztet még a személyi kérdésekkel foglalkozott és elhatározta, hogy a holnapi alakuló közgyűlésen Jokai Mór, Rákosi Jenő és Décsi Lajost tisztelői fogadják megválasztani. Az egyesület elnökéül Berceik Árpádot, alelnökéül Hercegy Ferencet és Hubay Jenőt jelölte ki. A holnapi alakuló közgyűlés még egy huszonnégy tagból álló választmányt fog megválasztani, mely a maga kebeléből aztán megalkítja az öt tagból álló igazgatóságot, s az elnökséggel egyetemben, ez az igazgatóság fogja az egyesület ügyeit vezetni.

**** Hangverseny.** Kubelík Jan ma este ismét megjelent azon a helyen, ahonnan négy esztendeje diosóserének csillaga kiragogyott, hogy lényével meghódítsa a világot. Azóta sok minden történt a osei hegedős életében — és meg volt írva a sors könyvében — hogy végzetének száiai magyar földre vezetnék. Seioik sápadt, vézna tanítványa — mint a mesebeli herceg — Magyarországon találta meg szerencsésjét is, boldogságát is. Itt lett híres ember. Itt lett boldog ember. Itt lett magyar ember. Mint ilyen üdvözöljük a pódiumon, ahol öt négy év előtt, magyar uságírók, a világnak fölfedezték. Az a körülmény, hogy a művész mai hangversenyt a Budapesti Újságírók Egyesülete özevgy- és áru-alapja javára rendezte, már eleve kiünne kezünkben a bírálat tollát, ha Kubelík tüneményes művészte már rég szinte emémelő álmeikódásra meg nem tanította volna a kritikát. Hogy megváltozott-e, mióta utójára hallottuk? Az újabból férfiu lett és tekintetéből látszik, hogy lelkének élményei voltak. Techniká a nem fejlődhetett, mert már esztendőik előtt tökéletes volt. Tónusa, úgy rémlik, teltebb, izzóbb, líraiból és nem az újjak érintéséből, hanem a lelkébből származik. *Vieuxtemps* a-moll koncertjét elragadó élanul játszotta, Correll: *La polka* át aigna hallotta ilyen tökélylyei Arcangelo mester finom meconása. Otoboni G emineciája. *Bach* g-moll fugája és preludiuma tán jobban hatna, ha már elejétettük volna Burmester szavát. Ellenben a romantika minden szépsége aradozott a Chopin-féle nocturnókból, ameyet a művész a közönség tapsviharai közepette ráadásul ajándékozott. — *Scamparini* Mária, az Operaház szépbangó alitánéja nagy elismerés mellett több több énekelt *Kerner* István karnagy mesteri zongorakísérete mellett. — *Corkay* Lajos, a Budapesti Újságírók Egyesülete a'elnöke, lendületes beszéddel közönte meg a közönség elött Kubelíknak, hogy művészetét az újságírók árvái és özevgyei segítségével szolgálataiba állította, és átáda neki az *Újságírók Egyesülete* örösi babérokoszorúját. (G.)

**** Királyi színház.** Az *Aranyvirág* holnap, szerdán, éri meg az ötvenedik előadást. A hét többi estjére a *Maltrancos hölgyek* adják, amelynek szombati 25-ik előadásán a szerző, *Lincke* Pál is jelen lesz. Színrekerült a *Maltrancos hölgyek* (Lizisztra) holnap, szerdán. Vízkereszt-nap én délután is mérsékelt helyárákkal. Ezen az előadásón Lizisztra szerepét *Dóri* Margit fogja vendég gyanánt eljátszani. A Királyi színház összes szauétyzetét most két darab előkészületi foglalkoztatják az egyik a *Hösk* Bernhard Shaw

komédiája, a másik *A zárda titka*, *Konti* József és *Pásztor* Árpád operettje.

**** Népszínház.** Az *Ezüst papucs* pénteki premiéreljöttl még csak három előadás választ el, holnap vízkereszt napján két ünnepi előadás lesz és pedig mérsékelt helyárák mellett délután Planquette legihiresebb operettje a *Rip van Winkle* körül szinre *Raskó* Gézával a címszerepben s a többi főszerepben *Rédey* Szidi, *Kápolnay* Irén és *Kovács* Mihályval, ünnepestjén pedig *Blaha* Luiza lép fel egyik legényesebb szerepében *Almágy* *Tót leányának* Hankájában. A premiére előtti napon esütörökön *Blaha* Luiza vendégleléptével *Veró* György három apró népszínműve a *Menyecskek* kerül szinre. Az *Ezüst papucs* utolsó próbája esütörökön lesz a főszerepekben *Eury* Klára, *Rédey* Szidi, *Humayer* Erzsébet, *Kápolnay* Irén, *Szentmiklóssy* Irén, *Szirmai*, *Raskó*, *Kovács* Mihály és *Nyáira*val.

**** A színészegyesületből.** Ma délután tartotta rendes havigyűlést a színészegyesület igazgatótanácsa. *Mészáros* íródaigazgató fölvásta havijelenését, melynek tudomástvétele után a tanács megvizsgálta a pénztárat és a könyveket. Végül folyóügyeket intéztek el.

**** Odillon Heléaról.** Odillon Heléar, az osztrák drámai színpad híres star-ját, tudvalegőleg szélsősédes érte s a nagybeteg művésznő *Merania* vitték. A művésznő azonban csak egy vágyat érzett, hogy visszamehessen bécsi, lényesen berendezett otthonába. Ez a vágya tegnap beteljesült. Orvosai megengedték, hogy Bécsbe szállítsák. A művésznő egyfolytában tette meg az utat. Hálokosiban utazott s ma érkezett meg Bécsben. A vasuti kocsiból leemelték s hordágyon vitték a bérkocsig, amelyen hazabírtatt. A művésznőn alig van nyoma súlyos bajának; arca éppolyan rózsás, mint azelőtt, szeme éppolyan élénk, csak a régi pakos vidámság röpött el ábrázatáról. Színpadra nem fog többé léphetni, mert a szélsőséges éppolyan művészetének legfontosabb eszközeit, beszédei organumát érte. *Odillon* asszony 1902 óta társigazgatója is volt a színháznak, *Deutsches Volkstheater*nek, melynél működött. Ezt a társviszonyt most felbonthatott olyképpen, hogy visszahírték a művésznőnek azt a pénzt, melyet a színházba be kétetett.

**** Hangversenyek.** Pénteken este tartja meg *Rosenthal* Mór zongoraestjét a Royalban. Ugyanitt rendezi egyetlen estjét január 10-ikén *Carreno* Teresa zongoraművésznő. — A Káldy Gyula-hangversenyen, amely 17-ikén lesz. *Székla* Adóll operaházi karmester vezetésével a Káldy tisztelőiök aknt zenekar is közreműködik. Rézviszesnek a koncerten: *Bóhm* Hedvig, *Hegyi* Aranka, *Kunffy* Izabella, *Ledocsány* Gizella, *Payer* Margit, *Szoey* Ilona, *Takács* Mihály, *Mayer* Adóll, *Moshammer* Itomán és *Vavrinec* Mór. *Eötvös* Karoly emléksbeszédet mond Káldyról. — A szerdai filoománok hangversenyen *Martauz* Henrik francia hegedűművész működik közre. — Ezekre a hangversenyekre Mery Bélánál kaphatók jegyek.

**** Franciák vendégjátéka.** Szerdán, január hó 20-ikán rendezi egyetlen előadását a Royalban *Mily Meyer* francia operett-díva színtársulata. Színrekerült a *Carmen* című paródia. Jegyek ez estére Mery Bélánál kaphatók.

**** Pályázat jellegre.** A *Temesvári Magyar Dalárda* öt darab tíz koronás aranyt tűz ki pályázati jellegre. A pályázat határideje február 29-ike.

Józi.

— A *Vígyszínház* premiéreje. —

Budapest, január 5.

Molnár Ferenc, aki a *doktor nr* című első bohózatával a mult évad egyik nagy színpadi sikerét aratta le, a *Budapesti Napló* hasábjain közreadott szerzői vallomásaiban maga fejtette ki azt a színpadi esztétikát melyet magára nézve irányadónak tartott, mikor a *Vígyszínház*ban ma este bemutatott új bohózatát, a *Jósi-t*, megírta. *Mulattain* akarta közönségét és semmi egyebet. Hát ezt a célját a legteljesebb mértékben elérte.

A *Jósi* a kocaágis jegyében indult mindjárt kezdettől fogva s az első és második felvonásban néha-néha a kocaágisoknak olyan harsogó viharra zúgott végig a házon, fönt és alant, amely, a színpadi reporter nyelvén szólva, perckor megakasztotta az előadást. S minthogy a *Jósi* szerzője, saját bevallása szerint, nem akart egyebet új darabjával, mint közel kétezer különböző rangu és rendű embert megkacagtatni, — nem kérhetünk tőle számon egyebet. Nem kérhetjük számon mindjárt a bohózatú akciót sem.

A *Jósinak* nincs is voltaképpeni cselekménye és a skoaszukus dramaturgia szerint legteljebb az első felvonás van megépítve, melyben egy valóban lévő fiatal asszony egy hírhedt nőcsábító segítségével kompromittáltatni akar egy fiatal özevgyet, hogy elüssön a kezéről egy fiatal egyetemi magántanárt, akit magamagának akar megkaparítani Ugyanebben a felvonásban bemutatja *Jósi-t*, a pesti vásótt gyereket, (akit *Molnár* Ferenc sok kacagtató arquis-jaból jól ismer a közönség) s a fiúnak mindjárt első belépését, nagy rutinnal, úgy rendezzi, hogy rögtön meg lehet sejtieni, hogy *Jósi* a bohózat során sok minden ürdögös pakocságnak lesz az impostora. A

FŐVÁROS

(*) **Jelölés.** A 45-ös választmány ma délelőtti ülésén elítje meg a jelölést a *ts tanácsosi állásra*. A választmányi uszpanozokat jelelték, akiket a ki előző-bizottság kandidát azzal a költözéssel, hogy az I. kerület Lung Györgyöt, az V. kerület Viola Imrét jelölték. Így aztán Viola Imre kapott 8, Kun Gyula 9, Lung György 8, Vostós Karoly 9, Vaszilovits János 9, Faller Ferenc 9, Almágy Géza 9, Piperkovits Bátor 9, Barczy István 9, Melly Béla 9 szavazatot. A *foszamos* ös állásra egyhangulag Langi Huzót jelölték. A *kezeplési igazgatói állásra*, az I. és VI. kerület kivételével, valamennyi kerület Devedis Ferencot kandidálta, míg az I. és VI. kerület Henffel Adóllot. A *hátrévezeké álnöki állásra*: Unger Jenőt, Merban Imrét, Szócsi Ignácot, Vasmay Józsefet, Rii Ágostot, Bagdy Imrét és Samson Tibor Sándort; a *hátrévezeké állásra*: Aikér Emilt, Meba Kalmánt, Houler Ferencot, Köncs Boldizsárt, Zuna Béát és Borbás Gáspárt. A 45-ös választmány ezek után még megjelölte a jogügyi, közegészségügyi, középítési, katonai, pénzügyi és gazdasági, közoktatásügyi, közrendészetű, közlekedésügyi, közoktatásügyi, közlekedésügyi képművészetű népszámbíró, budai színterű s pénztár működésére felelősök-bizottságokba és kijelölte a felelősökön arvaszéki önököket. A választás esütörökön lesz, a tisztviselőkre leghér, a bizottsági lakokra törőse öduálval.

(*) **Fővárosi köztvények sorozása.** Tegnap sorolták ki a fővárosi övenmilliók közeönköztvényeit. Kihirták a következő számokat:

8 darab 10 000 korond: 892 422 796.
15 darab 6000 korond: 70 142 211 442 764 788
1118 1436 2128 3084 3404 8447 3690 3845 4126.
41 darab 1000 korond: 181 190 849 467 840
1182 1681 1696 1701 2017 2155 2391 2446 2732 2862
2962 3083 3783 4095 4660 4950 5182 5920 6 58 6243
6449 6453 7178 7648 7802 7 89 8377 9001 9358 9391
9838 11801 11931 11952 és 11987.
80 darab 200 korond: 25 566 1098 1140 1927
2118 2201 2482 2606 2623 2772 8511 8923 4671 5014
5137 5610 5755 6050 6058 6841 6587 6704 6762 7316
7644 7644 7647 7805 8488 és 9399.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** A Babesolók a nemzeti színpadon.** *Paldy* Lajos drámai köteményét ma este — másodsor — a Nemzeti Színházban adták elő. Az Operában használt díszleteket itt is fölváltották, de új, *Abrányi* Emil ábrós senájéből csak a belező körüst lehetett át-

bobozati akcióval asztán nem is találkoznak többé a darab során, de amivel igenis találkozunk, az a kagacatoló epizódoknak egymást örülten kergető szakadatlan sora. Ez különösen a bohózat második felvonásánál, amely Török-Bálinton, egy sváb háznak mindeu elképzelhető részében: a szobában, a padláson, a pincében játszik. Ebben a felvonásban a Józsi szerzője színpadi eszközként két létrát használ s mint egy exotikus zongoraművész, aki két zongorán játszik, olyan bohózati bravúrral játszik a Józsi szerzője ezen a két létrán. S amint az emberek fel és alá mászkálnak a létrákon, a közönség alig fogy ki a kacagásból. A harmadik felvonásra már alig marad aztán a kacagnivalóból, — de a szerző tulvan a vizen, vagyis akaruk mondani: a Józsi s maga is, mint egy nagy improvizator nagyot kacaghat a markába a kulisszák mögött.

Mert az egész bohózatot nem tudnók jobban jellemezni, mint ha azt mondjuk róla, hogy a darab maga Molnár Ferenc irodalmi pályájának Józsi-korszakából való. Mindehhez azt kell még megjegyeznünk, hogy csak egy olyan nagy és kiváló írói talentumnak, mint amilyen Molnár Ferenc, és azzal a merészséggel, amely együttjár azzal a fiatal korral, melyben ő van juthat eszébe egy gyereket tenni egy háromfelvonásos darab mozgatójává. Olyan feladat, amely valójában tán meg se oldható.

Az előadásról elegendő tán annyit mondanunk, hogy a szereplők mindegyike a darab iránt való teljes szeretetét, minden tudását és művésze ének egész szingazdagságát vitte bele, csak hogy kiküzdje Józsi-nak a sikert. Hegedűs, Góth, Vendrey, Tapolczai, Szerémi, Tanai brilliansak voltak. Tanai, mint egy örökösön pumpoló fiatal zongoraművész és Szerémi mint sváb paraszt kabinet-figurákat csináltak szerepeikből. A női szerepeket Varsányi Irén, Kertész Ella és Fábán Kornélia játszották teljes ambícióval. Két fő epizódjáték voltak: Kész Rózi, Varga Anna, Bárdi, Győző és Rónaszéki.

Külön ilik szólnunk Józsi személyesítőjéről, Halász Ionkáról, akit gyermekszerepekből már jól ismer a közönség. Ez a nagy színészi tehetséggel megáldott ifjú leányka ma este, hogy úgy mondjuk, a mestermunkáját végezte. Vásoit, rakoncátlan, pajkos, szeretlen, s a mellett bájos és gyermeket szóló az igazi Józsi, ahogy a szerző elgondolta és sok tréfas cikkecskében megteremtette. A közönség nagyban gyönyörködött is benne.

A közönség a szereplőket nyílt színen is tapsolta s a szerzőt sokszor hívta az első és a második felvonás után.

(M.-s.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ Felolvasó-ülés. Az Iraiúta Magyar Irodalmi Társaság ma délután előolvasó ülést tartott. Dr. Strausz Adolf és dr. Schützler Armin olvastak föl az ülésen rendkívül érdekes visszaemlékezéseket. A közönség mindkét előolvasást nagy tetszéssel hallgatta végig.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Teljes ülések a felsőbbrendűségeknél. A Kurián ma délután 10 órákor volt az első teljes ülés. Szabó Miklós elnök nyitotta meg az ülést s megköszönve az újví üdvözléseket, üdvözölte az újv alkalmából a Kuriá teljes ülést. Vita Sándor előadó ismertette ezután az elmúlt év ügyforgalmát. — A kir. stábotábla teljes ülést Berschall Adolf elnök nyitotta meg, aki megköszönve az újví jókívánásokat, melegen köszöntötte a bírakat. Ezután dr. Hatvani László titkár terjesztette elő a múlt év ügyforgalmát.

§§ Egy orvosi bizonyítvány. Dr. Hajós Lajos egyetemi tanársegéd, az államvasutak orvosi tanácsadója Forgó Antal máv. hivatalnokot egy orvosi bizonyítványban veszedelmes örülten nyilváníttta. Forgó erre rendőrvissza vizsgálattá meg magát, aki úgy találta, hogy Forgónak egy kis idegbajon kívül egyéb baja nincs, Forgó ezután lejelentést tett dr. Hajós ellen hivatalos hatalommal való visszaélés és rágalmazás vétsége miatt. A járásbírósg dr. Hajóst felmentette, de a törvényszék telebbíteli tanácsa új tárgyalást rendelt el. Ma volt ez az újabb tárgyalás Benke járásbíró előtt, aki a kiballagott tanuk vallomása és dr. Falusy Árpád védbeszéde után újból felmentő ítéletet hozott.

§§ Letartóztatott tanak. Benkó Róza gazdag belvárosi asszony a múlt év nyarán meghalt végrendelet hátrahagyása nélkül s 800.000 korona értékű vagyon maradt utána. Alig halt meg, egyik rokonánál jelentkezett Förster Ferenc budai majoros, ennek a felesége, anyja és Szabó Ika varrónő s elmondták, hogy Benkó Róza előttük szóbeli végrendeletet tett s az egész vagyonát rája hagyta. Az illető rokon nem fogadta el Försterék tanuskodását, mire ezek elmentek

Blau D. Adol. trénerhez, aki Benkó Róza törvénytelen gyermekeit nevelte, s Bau előtt azt mondták hogy az ő javára végrendeletet tett Benkó Róza. Bau ezen az alapon bejelentette igényét az örökségre s Försterék az esküt letették. Benkó Róza örökösai erre hamis eskű miatt feljelentést tettek Försterék ellen. A büntetőügyi nyomozatói dr. Marinovits Jenő rendőrfogalmazó vezette, aki ma a terhelő adatok alapján Förster Ferencet és feleségét letartóztatta. A vizsgálat tovább folyik.

Legujabb.

Nem lesz háború.

London, január 5.

A Reuter-ügynökségnek pétervári tudósítója azt jelenti, hogy hiteles forrásból erdő értesülés szerint a Japánnak adott válasz, amelyre nézve Alexejev helytartónak instrukciókat adtak, békés jellegű. A válasz Japán javaslatának néhány pontját elfogadta, a többivel szemben ellenjavaslatokat tett. Orosz hivatalos körökben azt hiszik, hogy az engedelményekkel, amelyeket Oroszországban jelentéke-nyeknek tartanak, Japán meg fog elégedni. Remélik, hogy Miklós cár a legközelebbi csütörtökn, az orosz karácsony napján kihirdetheti a békét.

Nyíltér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívül jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmak, súlyos ideg-, vér- és borbajban** Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 15 év óta kitett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének, **Dr. Kovács J.** egyet. orvostnának (Hemopatia rendelőintézet) a **Budapest, V., Váci-körút 18. szám a.**

Rendelés naponta 9—1-gig és 3—6-ig. **Díjazott levele válaszul.** — Betegtek intézetben kívül is kezel. Nefélz betegeknek legbiztosabb gyógymód.

Van szerencsém a **Balogh és Lengyel** cég (főrdívat és féhnemű-üzlet, IV. Múzeum-körút 9.) nagybecsű üzlet-felénk tudomására adni, hogy a cégből, melyet volt üzlet-társam **Balogh Manó** ur fog tovább vezetni, kiléptem.

Mélyen tisztelt **vevőinknek** irántunk tanúsított bizalmát magam nevében is hálaosan köszönöm.

Kiváló tisztelettel

Lengyel Miksa.

Van szerencsém igen tisztelt vevőimnek becses tudomá-sára hozni, hogy **Balogh és Lengyel** társas cégünkben (főrdívat és féhnemű-üzlet, IV. Múzeum-körút 9) Lengyel Miksa ur kilépett.

Üzletemet a régi cég alatt változatlan terjedelemben, első-sorban igen tisztelt vevőim érdekét, pontos és lelkiismeretes kiszolgálását szem előtt tartva, fogom tovább vezetni.

A cég iránt eddig tanúsított bizalmát hálaosan köszönve, kérem becses pártfogásukban továbbra is megtartani.

Kiváló tisztelettel

Balogh és Lengyel

BALOGH MANÓ.

Az e rovát alatt közöltetteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

•• A mentők vívőversenyének rendezősege lázas tevékenységet fejt ki a verseny sikerének eme-lésére. Gróf Karátszoni Jenő, a rendezőség elnöke, fáradságtalan buzgalommal dolgozik, hogy e nagy-szabású sportünnepély mentül fényesebb legyen. Ma délután tartott a szűkebbkörű rendező-bizottság ülést a **Nemzeti Sport** szerkesztőségében, amelyen az utolsó részleteket állapították meg. A verseny holnap, szerdán d. e. 9 órákor kezdődik s 3 napig tart egyfolytában. Szombaton szünet lesz s vasárnap lejezdük be a 10-versem döntő küzdelme, amelyet lényelokok záró-akadémia követ. Jegyek kaphatók a **Nemzeti Sport** szerkesztőségében (IV., Koronaherceg-utca 8. szám I. emelet).

TÁVIRATOK

Köszgádasági táviratok.

Bécs, január 5. (A **Budapesti Napló** telefonjelen-tése.) Eladott: **búza:** tiszavidéki 8.80—9.—, márcsi 8.45—8.65, bányási 7.95—8.50, fehértemplomi 8.10—8.30. **Rozs:** két felvidéki 6.80—6.95 K., pestmegyei 6.90—7.— K., **Tengeri** 5.40—5.55 K. **Magyar zab** 5.65—6.25, válogatott 6.65 K.

KÜLÖNFÉLÉK

Ejjele.

A tenger alszik, a sok öblös gálya
Tűszemmel őrizi az éjszakát;
S ott, hol vízbe ér az ég kupolája,
Egy-egy dühöngő csillag hallag át.

Odakünn a parton az árnyék csoportja
Lassan szürkésre vedli két szinét
Es bús hangját a falon át kilopja
A zengő mandolin és klarinét.

Az árnyak egy falon ringnak szürkélve,
A muzsika csak szól, csak hívogató.
Egy ajtó nyílik... kiömlő fénykevé
Nyeli magába az árnyékokat.

Balta Ignác.

† **Színházal babonák.** Sok szó esett már a színházi babonákról és azok jelentőségéről. Nagyon kevés az olyan színész, aki ne hinne abban és való-sággal köteteket lehetne írni a babona e speciális válfajáról.

Egy amerikai lapban a következő színházi ba-bonákat olvassuk:

Ha azt akarjuk, hogy egy új darabnak sikere legyen, úgy a színészeknek őrizkedniök kell attól, hogy a próbákon elmondják a darabot befejező né-hány utolsó szót. E szabályt mellőzték néhány év előtt az **islingtoni** színházban és néhány napra a premi-er után porrá is égett a színház. Rossz dolog az is, ha a színpadon esernyőt kinyitnak vagy pedig szárítanak. Balsikert hoz az is, ha az öltözőben fü-tyülnek. Ha egy premír alkalmával felmegey a fűg-göny és a közönség megpillantja a kisiető diszitóket, úgy ennek a darabnak már nem lesz sikere. Szám-talan babona fűződik a 13-as számhoz is. Nincs olyan színész, aki meg ne esküdne arra, hogy egy olyan darab, amelyben 13 szereplő van, feltétlenül meg-bukik. Az egész világot felkutathatjuk és nem fogunk olyan színházi öltözőre találni, ahol tizenhárom ölt-özőkődnének. A színész, ha vendég szerepel, semmi esetre sem lakik olyan házban, melynek tizenhárom a száma. A lehető legtrikibb eset, hogy egy színész pnteken írja alá szerződését. A vándor trüppök, köz-nyelven **ripások**, is óvakodnak a pntéki naptól és ne adjisten, hogy pntéki napon kezdenék meg előadásai sorozatát. A sok rossz ómenen kívül van ám jó ómenen is a színészeknek. Nagyon jó jelnek veszi például, ha a színházhoz menet egy telete macska kerül utá-ba. So szere se száma a szerencsétbőző talizmánoknak és alig akad színész, aki ne rendelkezne néhány te-let. Jó szerencsét hoz egy fából vagy éregből való dísznő, mely annál hatásosabb, minél több tagja törík le használat közben. A földolog, hogy a színész ne vesztse el talizmánját és hogy mindig magával hordja — akkor biztos a siker. Ha hinni lehet ez utóbbi körülményben, akkor joggal kérdéselhetjük hazánk Thalia-papáinak és papáóinek egy részét, hogy hát miért is mellőzök annyira az ilyen sikert hozó taiz-mánokat.

† Angol humor.

— Mama, Stern ur házassági ajánlatot tett nekem és én elfogadtam.

— Ó, te hálátlan gyermek! Az a sok jót, amit veled tettem, azzal viszonozod, hogy feleségül mégy egy fiatalember-hez, akinek egy krajcárja sincs addig, míg apja és nagy-apja él?

— De mama, hiszen épp az öreg Sternről, a nagyapá-ról van szó!

— Az már más. Fogadd szívólvól jövő szerencsekívána-taimat a pompás frigykötéshez.

Egy tolvaj hajnalban meglátogatott önző szándékkal egy uriházat. Amint a zongoraterembe ért, lépteket hallott, úgy hogy kénytelen volt egy falir ernyő mögé bujni. De alaposan megjárta, mert délig kellett ot maradnia. Hétkor ugyanis bejött a legidősebb leány és zongoraleckét vett. Ez tartott nyolcig. Nyolctól kilencig a fiatalabbik leány vett énekórát. Kilenctől tízig az idősebb fiu hegedült, tíztől tizenegig a fiatalabb fiu fuvolt. Tizenegykor aztán mind a négy testvér fűlskettő kvartettre gyűlt össze. Fűltzenkettő tájban vesztve elővászorgott rejtekhelyéből a tolvaj és a testvérek lába elé borulva szólt:

— Irgalom, irgalom! Fogjanak el, de hagyják abba ezt a rettenetes fűlkínzást!

Napirend.

Napló: Szerda, január 6. — Római katolikus: Víz-kereszt — Protestáns: Három király. — Görög-ország: (de-cember 24.) Kar. el. bjt. — Zsidó: Tebeth 18. — Nap két: 7 óra 33 perckor. — Nyugszik: 4 óra 6 perckor. — Hold két: 5 óra 36 perckor este. — Nyugszik: 9 óra 23 perckor reggel.

A **mezcserek nem fogadnak.**
Téli kiállítás a Műcsarnokban nyitva 9 órától 4 óráig. Belépődíj 1 korona.
Nemzeti Szalon téli tárlata nyitva egész nap. Belépő-díj 50 fillér.

REGÉNY

MADELEINE

Írta: KIELLAND L. SÁNDOR

(9)

ÖTÖDIK FEJZET.

Főnt volt az ebédő a kisteremben, amely északra nézett s a társaság a két, ugynevezett vasárnap szobában gyülekezett, amelyek a kertre nyilottak.

Germanó mindig teljes selyemben volt; ezáltal azonban szokatlán ünnepiesen és fényesen jelent meg. Egészen kis obédé készült Martens plébánosnál és az új iskolaigazgatóval és ime egész sereg világi ember is megjelent. Rosszkedvű is volt ezért Germanó és Cordens leányasszonynak minden diplomáciai művészetét elő kellett vennie. De volt is ebben gyakorlatla Cordens leányasszonynak; mert Germanó mindig nehézkes dáma volt — különösen pedig az utolsó években — amióta „a valóság jutott uralomra” — miként ezt a könnyelmű Rikárd nagybácsi szokta mondani.

Germanó valójában nem vezette a háztartást; mert az úgy ment az öreg konzul idejé. Ől fennmaradt megmáshatatlanságai szerint, úgy hogy hamarosan lemondott arról, hogy a maga esze szerint hozzon be újításokat. Mivel azonban ilyen módon körülbelül semmiféle komolyabb befolyása sem volt, hát megelégedett azzal, hogy mindarra „nem”-et mondjon, amiről észrevette, hogy a házban a többiek akarják. Ilyen módon bizonyos negatív ura omra tett szert. Mert ha az ő „nem”-je nem járt eredménnyel, jussa volt annál fogva arra, hogy bankódjék, az egész háza nyomasztólag hasson, az ártatlanul való szenvedés és a keresztény elnézés kifejezését hordván az arcán.

Éppen ilyen arcot vágott megint, amikor azt hallotta kifejezni Aalbomtól, a hosszú adjunktustól, hogy milyen nyomorúságos és elpuhult a serdülő generáció. Aalbom ezenközben ott ült az ablaknál és úgy tett, mintha a konzult hallgatná, aki kimért szavakkal és nagy pontosságkal irta le, hogyan volt berendezve a kert az ő boldogult nagypapja idejében; de valójában az urára figyelt, akit mértékelenül csodált. Aalbom magas volt és rendkívüli módon svány. Tetőtől-talpig egyebet sem lehetett látni rajta, mint bőrt és csontot, ajka keskeny volt, a fogai pedig nagyok és sárgák.

Már csak a kocsi vártak, hogy megjöjjen a városból és a plébánosra. A ház leánya — Rachel kisasszony — a nagy ősi eszérépályánál állott és élénken beszélgetett Rikárd báccsal; mikor aztán nyílt az ajtó, s megjött végre Martens plébános az új jelölttel, éppen a rendesenél hangosabban kacagott fel, mire anyja szigorú pillantást vetett feléje.

Johnsen kandidátus nem járt még Sandsgaardban, azért tehát Martens plébános oda vezette mindenkihez sorjában — először természetesen a ház asszonyához — és bemutatta.

Vége oda kerültek a kályhánál áldogáló csoporthoz. A követségi titkár keresett bókollással köszönt; Rachel kisasszony azonban alig fordult meg, s csak futó pillantást vetett erre az új ismerőse; aztán tovább folytatta beszélgetését Rikárd báccsal.

Azonban legnagyobb ámulatára azt vettem észre, hogy az az idegen ur megállott mellette. Főlvette hideg, kék szemét s megérintett rá, mert valamivel nagyobb volt nála az az ur. Ekkor valami csodálatos dolog történt vele: le kellett sütnie a szemét, mert nem találta olyannak, amilyennek várta. Tudniillik izelennék, akit nyom az idegen környezet, elenközleg — meg lehetett rajta látni, hogy tudatában van annak, milyen különösen viselkedik, de mégis úgy viselkedett. Rachel megzavarodott.

Igazgató ur ezelőtt Westlandban volt? — kérdezte Rikárd bácsi, hogy Rachelt kisgítsa.

— Nem, soha — felelte amaz. — Sohasem láttam egyebet a tengerből, mint a Christianiasundot.

— És milyen hatást tett önre a mi vidékünk? — folytatta az öreg ur. — Fölteszem ugyanis, hogy már megnézte városunk környékének szép pontjait.

— Hatalmas benyomással volt rám — felelte Johnsen — hanem a természetet olyan nagyra és elragadónak tetszik itt nekem, hogy ezen a vidéken valami nyomasztó terhet kell éreznie magán az embernek.

— Itt önnek olyan buskomor, ugy-e? — kérdezte Rachel könnyedén odavetve.

— Ó nem, az éppen nem! — volt a nyugodt válasz — inkább azt mondanám, hogy a természetben... hogy is fejezzem csak ki magamat... a természetben itt van valami követelő; bizonyos tekintetben az az érzésünk van, hogy

tennünk kell valamit, véghez kell vinni valamit, ami messzire kihat és már a távolból is meg lehet látni.

Ráchel meglepetve nézett rá, a követségi titkár pedig jóságosan mondotta:

— En meg a magam részéről azt találok, hogy a sivár part és a rengeteg tenger inkább elmékedésre és álmodozásra hajtja a lelket, semhogy cselekedetre hevitené.

— Ha majd elérem az ön korát, követségi titkár ur — felelte Johnsen — s valamit cselekedtem már, akkor talán ugyanazzal a szemmel fogom nézni az életet, mint ön.

— Ó, fájdalom! — s hájtott Rikárd bácsi félig mosolygva, félig bánatosan — ami a cselekvést illeti, hát... .

Ebben a pillanatban megnyílt az ajtó s belépett a fiatal Garman Fanny asszony. Olyan sugárzóan szép volt, hogy mindenkinek rá kellett néznie. Szalagoskrokra, világosszürke selyemruhájának olyan szabása volt, amely nem volt éppen otthonos a partvidéken. De nemcsak rajta és a ruháján lehetett látni, hogy ritkaságok a maguk nemében; azt is lehetett látni az első pillanatban, hogy együvé tartoznak — Ők ketten: a finom, suhógó szövet és a nyulánk, gyöngéd asszony az ő sugárzó szemével.

Es miközben könnyedén és vidáman áthaladt a termen, hogy köszöntve anyósát, valami biztosság és gondtalenség volt a járásában és lenyében, ami egészen ellőtt attól az aggodalmaságtól és izgékonyágtól, amivel fiatal asszonyok uszályos selyemruhákat szoktak viselni.

— Hát nem új ruha van megint rajta! — sziszegte magában — Galborné asszony a fogát csikorgatva.

— Mais, mon Dieu! Comme elle est belle! — susogta a követségi titkár elragadtatva.

Fanny asszony után a hajlékony kis Delphin, a polgármester titkára jött, majd Worse Jakob és végül Garman Morten.

Ez utóbbi nagy volt és erős s örökölt valamit az anyja testességéből; arca szép volt, csak kissé halovány s szeme kezdte veszíteni tisztá fényét.

Delphin György fél év óta működött a városban mint a polgármester titkára; és mivel Garman Fanny Holst polgármester leánya volt, Delphint bevezették csakhamar Garmanék körébe s gyakori vendég volt Sandsgaardban.

Azért hozta el tehát őt is Morten a hivatalból, amikor a nagy kocsis „segédcsoportokért” jött; Worse Jakabbal azonban már csak akkor akadtak össze, amikor már a kocsiban ültek s voltaképpen a fiatal Germanó volt az, aki elhívta.

Worse Jakob éppenséggel nem tartozott Morten legjobb barátai közé, ámbátor sokat voltak együtt fiatalkorukban. Garman konzul ellenben rendkívül előzékeny volt Worse iránt, s akadtak olyanok is, akik azt tartották, hogy az öreg ur nagyon szívesen látta volna megint a cégben a Worse nevet — például valami házasság révén.

De mindazok, akiknek közelebbi megfigyelésre volt alkalmuk, azt állították, hogy: ebből sohasem lesz semmi. Ráchel kisasszony nem szenvedhette Worse Jakabot, Germanó asszony meg egyáltalában borzadt tőle, amióta Martens plébános közölte vele, hogy Worse Jakob szabadgondokozó.

A konzul asztalhoz vezette Aalbomné, mint legidősebb hölgyet; Delphin György volt olyan szerencsés, hogy Fanny asszonyhoz juthatott; Rachel pedig a követségi titkár felé fordult és így szólt:

— Engedelmet, bácsi, de ma már csak az új vendégeknek kell, hogy átengedj engem Johnsen ur, lesz szíves asztalhoz vezetni?

Johnsen karját nyújtotta — feszesen, de nem esetenül s ők is az ebédőbe siettek.

— Mi az örögöt? — s az a Ráchel — sugta Morten Worsehoz. — Hiszen máskor rá sem tud nézni a mama teológusaira.

Worse Jakob nem felelt, hanem ünnepies meghajással karonfogta az ő „állandó asztal-hölgyét”, Cordens leányasszonyt. Gabriel pedig szép titokban fölnyitotta mellény- és nadrágcsztját, mivel jól tudta, mi fog itt következni.

Nem is volt nehéz kitalálni ezt annak, aki ismert a ház szokásait. Először is husieus volt sárgarépaival és husgöbécével, azután sonka és disznóborda káposztasalátával, azután következett pecsénye egy egész bárányból és egy egész borjúból portulak-salátával és vörös répával, s végül sütemény, vanília-krémmel.

A beszélgetést az asztal felső végén eleinte az adjunktus és Delphin vezette. Mind a ketten Ostlandból valók voltak, s az adjunktus mindazon arra akarta rávenni földjét, hogy valami kedvezőtlen mondjon Westlandról és népéről. Mert tudta, hogy ez a konzulnak és a követségi titkárnak nem tetszett, Aalbom pedig sanda szemmel nézte mindzokat, akik a Garman-házba be-furakodtak.

Csakhogy a titkár semmiféle olyan nyilatkozatba nem engedte magát beletávozni — akár

azért, mert észrevette a szándékot, akár pedig annál az oknál fogva, mert csakugyan úgy érzett is, amint beszélt. A természet — erősködött — rendkívül érdekes s igen kedves neki az ott-tai nép, amennyire legalább addig megismerkedett vele.

A követségi titkárnak megvolt a maga rendes helye fent, az asztal egyik hosszában, balra a konzultól, aki egymagában ült az asztal végében, most előrehajolt — az adjunktus és Rachel elé, akik közülük — s poharával az új iskolaigazgatót köszöntötte:

— Johnsen ur!... Mivel ön a mi természeti szépségeinkre nézve ugyanugy vélekedik, mint Delphin titkár ur, azt is reményem, hogy éppen olyan jól fogja érezni magát népünk között... Igazgató ur... legyen szerencsém!...

A konzul ámulva nézett az öcsésére; nem igen történt meg, hogy a követségi titkár összeadta volna magát azokkal a fiatalemberekkel, akik a háza körültek — legkevésbé pedig, ha azok teológusok voltak.

— Igazán — sugta Rikárd bácsi — nem is olyan kellemetlen.

Fanny asszony is észrevette a kitüntetést, amelyben az új teológus, amott ferde irányban szemben, részeseit; ráfigyeltette ragyogó szemét és érdekesnek találta. Nem volt olyan elegáns, mint Delphin, nem is olyan szép, mint Worse, de mindazonáltal gyakran vetette rá pillantásait.

Mert sem Worse, aki a jobbán ült, sem Delphin, aki a balján foglalt helyet, nem voltak azok, akikkel hosszabban tudott volna foglalkozni. Worse Jakob mindig úgy tett — mindenesetre a legnagyobb udvariassággal — mintha nem venné észre s hogy Delphin szerelmes volt belé és volt bűvölve tőle, ennek ránézve semmi különös jelentősége nem volt. Ez olyan sors volt, amely kivétel nélkül elérte az ő apjának mindenkori titkárát, amióta csak Fanny asszony felesperedett.

Johnsen urat mindenfelől belevonták az általános beszélgetésbe. Delphin eleinte kissé zavarban volt vele, de néhány válasz után, amelyet Johnsen adott neki az ő komoly arcával, behuza a csápjait és szeretetremódtó lett.

Az adjunktus azonban nem jutott ilyen hamarosan nyugodt lelkiállapozathoz. Bosszankodott, amiért a titkár nem ment bele a csapdába, elhatározta tehát, hogy ő áll ki az új vendég ellen.

Azon a félig tiszteletteljes, félig kötekedő hangon, amelylyel sokan a fiatal teológusokat kezelni szokták, kezdett az iskolaigazgatóra utazni. Aalbom ezt annál bárbabban tehette, mert ismerte az öreg Garman uraknak a teológusok ellen való gyöngéjét, Germanó pedig mély beszélgetésbe volt merülve a szomszédjával, Martens plébánosnál egészen lent az asztal túsó végében.

— Ön nyilván dus aratásra számít itten a mi erősen mozgalmas vallási viszonyaink között, Johnsen ur! — mondotta Aalbom a többiekre vigyorogva jelentőségesen.

— Aratásra? — kérdezte Johnsen kurtán.

— Vagy süreire... ha önnek ez a kép jobban tetszik — vetette oda az adjunktus.

— Ami a hivatásomat illeti, hát az egyelőre ugyanaz, ami az adjunktus uré, tudniillik a gyermekek tanítása s ami a feladatomat illeti, azt én tisztán és egyszerűen szeretem fölfogni, mindenféle kép nélkül... .

A fiatal teologus elhallgatott; de abban a hangban, amelylyel ezt mondotta, volt valami, ami az adjunktust ugyancsak fölingerelte.

Fanny asszony és a titkár nem állhatta meg, hogy egymásra né mosolyogjon. Aalbom asszony azonban sápirozott:

— Ilyen hangon beszélni olyan emberrel, mint Aalbom!

A konzul időközben gyorsan békésebb területre vitte a beszélgetést, különböző kérdéseket intézve Johnsenhez a népiskola dolgai felől. Hiszen Garman konzul több évig iskolaszéki elnök volt, mert Sandsgaardot, noha jelentékenyen messze volt, mégis a városhoz számították.

Rachel nagyon örült azoknak a kurtá, érdekes feleleteknek, amelyeket az ő szomszédja a konzul megjegyzéseire adott. Egészen kedvére való volt, hogy az új iskolaigazgató ragy határozottsággal követelt néhány változtatást és néhány kiadást az iskola számára, amelyeket a konzul fölöslegesnek és mindenesetre soknak talált.

Nem történt meg valami gyakran, hogy olyan férfi kerül a szeme elé, aki annyi erőt és kedvet mutatott volna a munkásságra, mint ez a fiatal teologus. És valahányszor ezt mondta az ő nyugodt és látható hangjau: Ennek meg kell lenni vagy efféle, akkor Rachel félig megvetően nézett át Delphin titkára, aki éppen nagy buzgón azzal foglalkozkodott, hogy Fanny asszonynak egy dugóval és két villával valami mesterkedést mutatott be. Mikor azonban Worse Jakabra siklott az a pillantása, abban volt valami kibívó, amit azonban nagyon kevésbé, vagy éppenséggel nem látszott észrevenni, mert félig tréfálkozva, félig tréfásan tovább beszélgetett az öreg Cordens leányasszonnyal.

(Folytatása következik.)

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

KÖZGAZDASÁG

Uj személyvonat Január 15-től kezdve a déli vasút egyik tehervonata a zala-szent-iván-nagykiszáti vonalon...

Szezarak. A kontingens nyersszesz ára Buda-pestes 42.60 korona pénzben, 43.50 korona áruban.

Borjuvasár. 1904 évi január hó 5-én. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár részvénytársaság) Felhajtás. Belföldi elő borju 157 drb, leölt borju 6 db bécsi borju...

Szerteszkonnyvasár. (A székesfehérvári sertész-vásár és környéki ütezősege.) Január 5-én. Felhajtás: Zsuresztés, ugyanitt öreg I. rendű...

Bécsi sertészvásár. A st. marzi központi vásárcsarnokban megírtott sertészvásárra bejelentet-tek 5467 darabot, ebből a vasár elején felajottak 1878 darab batal sertést...

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 5.

Forgalomba került 45.000 métermázs buza változatlan árakkal.

Más gabonaméleket nem változtak az árak. Eladatott:

Buza. Tiszavíz: 800 mm 80 k. 8 K. 45 f., 1400 mm. 81 k. 8 K. 42 1/2 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 37 1/2 f., 1100 mm. 81 k. 8 K. 30 f., 1400 mm. 78 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 600 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 35 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 37 1/2 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 f., 60 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 32 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 78 1/2 k. 8 K. 25 f., 700 mm. 78 1/2 k. 8 K. 80 f., 1000 mm. 78 k. 8 K. 25 f.

Szentesi 3000 mm. 79 k. 8 K. 40 f., 3000 mm. 79 k. 8 K. 40 f. (január 4.)
Fejérmegyei: 100 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 17 1/2 f., 1200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 07 1/2 f., 1000 mm. 77 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 10 f.
Festmegyei: 100 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 10 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 550 mm. 78 1/2 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 30 f.
Bácsok: 100 mm. 76 k. 7 K. 75 f.
Ada: 800 mm. 78 1/2 k. 8 K. 0 1/2 f.
Földmunkaország: 200 mm. 77 1/2 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 77 1/2 k. 9 K. 95 f.
Szerbia: 700 mm. 78 1/2 k. 7 K. 45 f., 5100 mm. 75 k. 7 K. 45 f.
Roktárok: 200 mm. 78 1/2 k. 8 K. 12 1/2 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 30 f.
Mind három hónapra.

Rozs: 600 mm. 6 K. 42 1/2 f., 400 mm. 6 K. 42 1/2 f., 300 mm. 6 K. 42 1/2 f., 100 mm. 6 K. 37 1/2 f. paritás.
Zab: 200 mm. 5 K. 65 f., 100 mm. 5 K. 60 f.
Tengeri: 800 mm. 4 K. 87 1/2 f. paritás.
Vörös lóhere: 80 mm. 61 k. - f. paritás, 140 mm. 56 k. 60 f.
Kasspénztárak mellett.

A készár hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéklétsze sokaság szerint kezszárban és kilogrammonként, - A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

Table with columns for 'B u z a', 'Kilós', 'Kilogramm', and various sub-categories like 'Tiszavíz', 'Földmunka', 'Pest', 'Bácsok', 'Szerbia'.

Table with columns for 'Egyéb gabonafajták', 'Kilós', 'Kilogramm', and sub-categories like 'Rozs', 'Árpa', 'Körpe', 'Zab', 'Tengeri', 'Körpe'.

A határidőszámla folyamán a következő kitételek történtek:

- Áprilisi buza 1904. : 7.92-7.93-7.94-7.92
Októberi buza 1904. : 7.72-7.71-7.73
Áprilisi rozs 1904. : 6.72-6.70-6.73-6.70
Áprilisi zab 1904. : 6.54-6.53
Májusi tengeri 1904. : 6.24-6.23-6.25

Dél egy órákor a következő szárazrakat állapították meg hivatalosan a közszent:

- Áprilisi buza 1904. : 7.92-7.93
Októberi buza 1904. : 7.72-7.73
Áprilisi rozs 1904. : 6.70-6.71
Áprilisi zab 1904. : 6.5-6.51
Májusi tengeri 1904. : 6.25-6.26
Délután fél 5 órákor zárult:
Áprilisi buza 1904. : 7.90-7.91
Októberi buza 1904. : 7.70-7.71
Áprilisi rozs 1904. : 6.68-6.69
Áprilisi zab 1904. : 6.52-6.53
Májusi tengeri 1904. : 6.24-6.25

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsdén kedvetlen volt a hangulat. A forgalom, va amint az árnulmányok csekély maradt.

Előadás: Osztrák Hitelrészvény 680. - 677. - Magyar Hitelrészvény 768.50-765.76 Osztrák-magyar államvasuti részvény 667.0 Rimamuranyi vasúti részvény 498.60. Közüti vaspálya társaság részvény 533. - 529.60 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Osztrák Hite részvény 676.0-677.75-677.50. Magyar Hite bank részvény 765.50-766.50-766. - Osztrák-magyar államvasut részvény 667.50-668.50. Dél vasut részvény 61. - Rimamuranyi vasúti részvény 480. - 478.50. Magyar részárnyalóbank részvény 48.50. Je zálogbank részvény 290. - 519.40. Közüti Vaspálya részvény 519.50-519.50-501. - Városi vilamos vasut részvény 324. - 324.50. Magyar koronajáradék 93.90-93.05 korona.

A helyi értékek piaca tartott. Köteltett: Magyar országos közp. takarékp. 1635. Magyar aszfalt r. t. 117. - 117. - 117. - korona

1/2 órákor zárult: Osztrák Hitelrészvény 681. - Magyar hitelbank részvény 770.0. Leszámlálóbank részvény 498.5. Rimamuranyi vasúti részvény 498.60. Osztrák-magyar államvasuti részvény 676. - Közüti vasut részvény 592. - Városi vilamos vasut részvény 326. - korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with columns for 'Államadósság', 'Magyar államadósság', 'Osztrák államadósság', 'Idegen államadósság', and sub-categories like 'Pénz', 'Áru', 'Hozzájárulások'.

d) Egyéb nyitáson kölcsönök.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Bankok', 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

Table with columns for bank names and interest rates, including 'Belvárosi takarékpénztár', 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Oroszországi', 'Pesti bázis', 'Központi'.

A budapesti terménytözsde. A terményüzletben a szezonszerű hangulathat megjelelt az alultak az árak és végül a termény üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1904. január hó 6-án.
Az álarcos bál.
Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzte Verdi. Szövegét olaszból fordította Böhm Gusztáv.

Utána:
A törpe granátos.
Ballett-egyfelv. 1 felvonásban. Szövegét írta és koreografájt készítette Guera Miklós. Zenéjét szerzte Szikla Adolf.
Kezdet 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1904. január hó 6-án.
Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:
Fedora.

Dráma 4 felvonásban. Ita Victorien Sardou. Fordította Paulay Ede.
Személyek:
Ipanof Lórisz Mihályfi Tsilof Latabár
De Siriox Horváth Dr. Lorek Mészáros
Greis Gál Fedora Hegyesi
Rouvel Dezső Olga Nagy I.

Esté:
Rabszolgák.
Dramai költemény 2 szakaszban. Ita Palógyi Lajos. Zenéjét szerzte ifj. Abrányi Emil.

Személyek:
Nero, császár Gál Petronius Pethes
Seneca Szacsavay Lucius Pálffy
Pedanius Nádai F. Marcus Berégi
Memmius Herényi Karvezető Mihályfi
Cajus Cassius Gyenes Rabnő Fái Sz.
Cingonnius Molnár Livia Márkus

Kezete 7 1/2 órakor.
VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1904. január hó 6-án
Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:
A teknősbéka.

Hohózat 3 felvonásban. Ita Gaudillot Leon. Fordította Fái J. Béla.
Személyek:
Champalier Góth Giboulean Rónaszéki
Kéonic Haraszthy Gibouleanó Hunyadi
Lemarquisné Nikó Juliette Fábian
Briguet Balassa Angéle Pécsi
Jumard Hegedűs Signol Győző
Adolphe Tapolczai Charboun Kazalitzky

Esté:
Józi.
Hohózat 3 felvonásban. Ita Molnár Ferenc.

Személyek:
Dr. Sebő Hegedűs Attila Tanay
Vérpelőti Góta Micu Fábian
Csongrády Fenyvesi Péter Székely
Csongrády Varsányi Poldi Tapolczai
Lajos bácsi Vendrei Franci Tárdi
Tó hné Kertész József Győző

Kezete 7 1/2 órakor.
NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1904. január hó 6-án.
Délután 1/3 órakor mérsékelt helyárakkal.
Rip van Winkle.

Regényes nagy operette 4 felvonásban. Ita Meilhae, Gille és Ferne. Fordították Evva Lajos és Fáy J. Béla. Zenéjét szerzte Planquette Robert.

Személyek:
Derick Solymosi Lisbeth Rédey
Adrien Magda Pickly Szerdahelyi
Van der Bilt Kovács M. Jacinthe Harmath
Nick Ujvári Hudson lrsay
Katrina Kápolnai Szellem Kenedich
Rip van Winkle Raskó Törpe Dezsőfi

Esté:
Blaha Luiza asszony vendégfelléptével.
A tót leány.

Eredeti népszimű dalokkal 3 felvonásban. Ita Almási Timár. Zenéjét szerz. Serly Lajos.
Személyek:
Gyarmathy J. Szabó Sári Boránd
Orszó Izsóné Otós Mari Siposné
Handi Kiss Brbolya Papp
Máté Julia Harmath Hanka Ujvári
Kospál Horváth Misó Solymosi
Lipták Szerdahelyi Csendbirtos Kovács

Kezete 7 1/2 órakor.
KIRÁLY-SZÍNHÁZ.
Szerda, 1904. január hó 6-án.
Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:
Makrancos hölgyek.

Operett 2 felv. Ita Bolten-Baekers, fordították Molnár F. és Faragó J. Zenéjét szerz. Lincke Pál.
Személyek:
Thomiszokles Ferenczy Polix Verő
Lysistrata Fedák Leonidasz Thury
Bachis Szamosi Nulposz Papp
Chrysis Bánó Amor Szentgyörgyi
Plautiasz Torma Paulina Csatai
Nikiasz Oláh Chloe Hidvéghy

Esté:
Aranyvirág.
Operett 3 felvonásban. Ita Martos Ferenc. Zenéjét szerzte Huszka Jenő.

Személyek:
Polyoviev Gyöngyi Carina Hidvéghy
Beppo Vésoni Stone Ellen Szamosi
Silvio Caiszer Gaudl Harry Papp
Carló Torma Egy ifju Gabányi
Aranyvirág Bánó Meridon Lise Baracsi
Tina Csatai J. Diaz Diana Szentgyörgyi
Lola Satori Fogadós Körömdi

Kezete 7 1/2 órakor.
Reményi Mihály
műhegedű-készítő. A magyar kir. Zeneakadémia szállítója
Budapest, VI., Király-utca 44/5. sz.

Ajánlja duk raktárát valódi oltaz, francia, angol, német és magyar mesterhegedűk, gor-onkák /s vonókban, legújabb hegedű-alku tokok szől. finom kivitelben. Gyanták, állatok, hang-jegyzőkönyvek a legújabb formában.
Quintilisztia és tartós hangversenyurok, melyeket a legnagyobb művészek, mint: Hubay, Burmeister, Grünfeld, Arányi, Geyer Stel, Vecsey, Földes, Bürger tenár urak hangversenyeken használnak előszerzőttel.
Specialista:
vonds-hangszerek készítése és javításában.
Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedűb-
alul sokkal jobb, erősebb, szebb és kelemesebb hangja lesz.
Sikerét kéesség minden egyes hangszernél. Régi hangszerek vétele és átadása a legmagasabb árral. Képes arjegyék az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.

SZABADALMAT
védelemmel, mastra- és modell-oltalmat megosztva.
Szabadalmakat árul és külföldön is.
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,
Pásztor (törvényesen bejegyzett cég)
BUDAPEST, Erzsébet-körút 17.
Telefon 24-20. Fővilágosítás díjtalan.

Sorsjegyvevők
figyelmébe!!!
Sorsjegyvevői előtt, akik akkár kézpénztárak részvételére kíván venni, forduljon biz lommal hozzánk. Sehol sem vehet oly előnyösen. Nincs utószólás, sem részvétel nélküli kétség. Azonnal tulajdon- és ártócsor-jegyvevőkre, értékpapírokra, valamint vidéki lakár-
penztárak részvényeire a legmagasabb költségeknek adjuk előnyös feltételek mellett.
Bármibenmi felvilágosítással készséggel szolgatunk.
SORSJEGY LETÉTI-BANK
BUDAPEST, VIII., József-körút 16.

KÉZIMUNKA
képes arjegyékem 270 oldalon, 2000 részletesen körülírt rajzokkal, orolla föl a női kézimunkák összes anyagait és teljes utbaállítását nyújt azon vevőknek, akik megrendeléseiket személyesen nem eszközölhetik, kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.
Bérczi D. Sándor
kézimunka nagyiparos
Budapest, Király-utca 4.
VICTORIA elsőrendű hímzőgép 6 korona.
„KOH-I-NOOR“ géphímzőeselyem
elsőrendű, mosást és fénysítást Singer, Wheeler & Wilson stb. gépekhez egyedüli gyári raktára.

„GRIMM“ Karlsbadi keztyűi a legjobbak. Egyedüli raktárát és nagyban eladás Muskát és Társa ógnél Szerecsen-utca 10. szám. Nagy választék órnas- és különböző keztyű-különbözőségekből.

Pontos és legjobb ÓRÁK
5 évi JÓTÁLLÁS mellett.
Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ókszerek, evőeszközök részletfizetésre is.
Javitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok - Arjegyék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
mórási
Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

E hó folyamán!
Weiner Mátvás
női divatruházában
BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 3. sz.

A karácsonyi időnyről visszamaradt legjobb minőségű téli és nyári gapjuszövetek, mosóruk melyen legzállított árrakon, nagyban és kicsinyben adatkak el.
Legjobb alkalom tavaszi és nyári szövetek hihetetlenül olcsó áron való beszerzésére.
Minták a vidékre is ingyen és bérmentve küldetnek.

Legjobb szabadalom a szőlő munka.
Mindenki lehet a saját maga nyomdász.
Kaucsokbetétem ugyanazok, mint a nyomdászok betéti és éppen egy kell azokat használni és szedni mint a nyomdászoké! Nyonon alkalmasok tehát arra a célra, hogy bárki is ön maga nyomtassa minden nyomtatványát, mint leveleket, csekket, formulárákat, díj-küldvényeket, avizokat, arjegyvevőket, kár-körpárasztásokat, stb.
— Minden alábbi megjelölt különlegesseggek elegáns formában szállítattak
PERFECT
1. sz. 196 betűi K. 3.25
2. „ 304 „ „ 4.50
3. „ 345 „ „ 4.50
4. „ 345 „ „ 6.—
5. „ 439 „ „ 7.20
6. „ 630 „ „ 11.—
7. „ 800 „ „ 12.—
Minden doboz tartás-
mal, mint betéttartó, egy fogó a belső szedéshez.
Stétküldés minden országba. Arjegyék ingyen és bérmentve.
Bélyegző- és betéti-készítő:
Josef Chotiner Wien, II. Flossgasse 88

A világ legjobb, legolcsóbb,
legtisztább és legegészségesebb fűtőanyaga az
ILSE
porosz szénbriket
1000 drb hához szállítva 16 kor., 500 drb hához szállítva 8 kor.
Megrendelhetők a Vezérközpontoknál:
Budapest, V., Harmad-cad-utcz 6.
Telefon 47-20.

ÉN ZT
SORSJEGYEKRE
érték papírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre
(visszafelezhető részvények külön kisebb részletekben is), bármily hásszogat ígére órádon ad
Kőváry Armin bank- és váltóügynök, országos igazgató, Magyarországi IV., Ferenciek-tere 9, Grófi Csizrák-palota.

MŰVÉSZETI KÖNYVTÁR
SZERKESZTI:
KORONGHI LIPPICH ELEK
A Művészeti Könyvtár Képzőművészeti Munkajelöltek sorozata. E nemből magyar nyelven utóbbó vállalat. — Nem szar adatok összehalmozása, hanem lelkiismeretes kutatók alapján meg-szerelt megírású életrajzok és tanulmányok olvassmányok gyűjteménye. Nagy művészeti költ-szakoknak, nagy művészek, egy-egy életrajzok az életbe viágti bele, oktat és képes-
szereket nyújt MŰVÉSZETI SEGÉDKÖNYVEK alkáiban minden művel embertelen. — KORSZAKOKBAN, IRÁ-nyokban és egyéniségekben FELDOLGOZZA A MŰ-
VÉSZETI ÉLETRAJZOKAT, a bemutatja a MŰVÉSZETI IPART is mulajában és jelen-
ben egyaránt. — A kötetek az-
— A MŰVÉSZETI KÖNYVTÁR TIZ KÖTETÉNEK ELŐFIZET-
JESI ÁRA. — a 10 kötet ár-
tellei hó eleztehez: 80 korona.
DISZKÓTÉSBEN 80 KORONA.
Megrendelhető részletekért is.
Minden kötet önálló, befejezett mű,
mely külön is kapható.

DIVALD KORNÉL
BUDAPEST MŰVÉSZETI ÉS TÖRÖK BÉDELTSÉG ELŐTT.
Gárdonyi Károli 10. eredei
építésű rajzai és 40 kép-
pel. Ára fűtve 6 korona, disz-
kótektében : : : : 8 korona.

ÉBER LÁSZLÓ
DONATELLO, 10 művellettel
és 84 szövegbe nyomott kép-
pel. Ára fűtve 6 korona, disz-
kótektében : : : : 8 korona.

MELLER SIMON
MICHEL-ANGELO BUONA-
ROTTI 17 melléklet és 89
szövegbe nyomott képpel.
Ára fűtve 6 korona, disz-
kótektében : : : : 10 korona.

Kapható minden könyvtár-és kótektében
vagy a kiadósnál
LAMPEL R.
(Wodianer F. és Fl.)
cs. és k. udv. könyv-
kereskedésben
Budapest, VI.,
Andrassy-út 21

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigazínház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Uránia színház
Csütörtök	Berlichingen Gőtz	Megjött a papa A föld	Józi	Menyecskek	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	Modern asszony
Péntek	Nincs előadás	Megjött a papa A regényesek	Józi	Ezüst papucs	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	Modern asszony
Szombat	Ördög Róbert	Messias	Józi	Ezüst papucs	Sherry	Makrancos hölgyek	Modern asszony
d. u. Vasárnap este		A proletárok	Ocskay brigadéros	Kurucfurfang	Doktor kisasszonyok	Aranyvirág	Az éjfél nap országa
	Tosca	Monna Yanna	Józi	Ezüst papucs	Sherry	Makrancos hölgyek	Modern asszony

